

Poczytaj My

**PRZEWODNIK
DLA KLUBÓW CZYTELNICZYCH**

Wydawca:

Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10
00-666 Warszawa
tel. 22 875 85 40

Autorki: Aleksandra Czetwertyńska, Martyna Sędek,
Katarzyna Sołtan-Młodożeniec

Redakcja merytoryczna: Martyna Sędek, Judyta Ziętkowska

Redakcja językowa: Elżbieta Krawczyk

Projekt i skład graficzny: Joanna Kamińska

Wydanie I, Warszawa 2017

CC-BY Uznanie autorstwa 3.0

ISBN nr 978-83-65457-58-5

www.poczytajmy.ceo.org.pl

Publikacja bezpłatna

Program PoczytajMY jest realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w partnerstwie z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności w ramach programu „Szkola Ucząca Się”.

Program**Organizator****Partner**

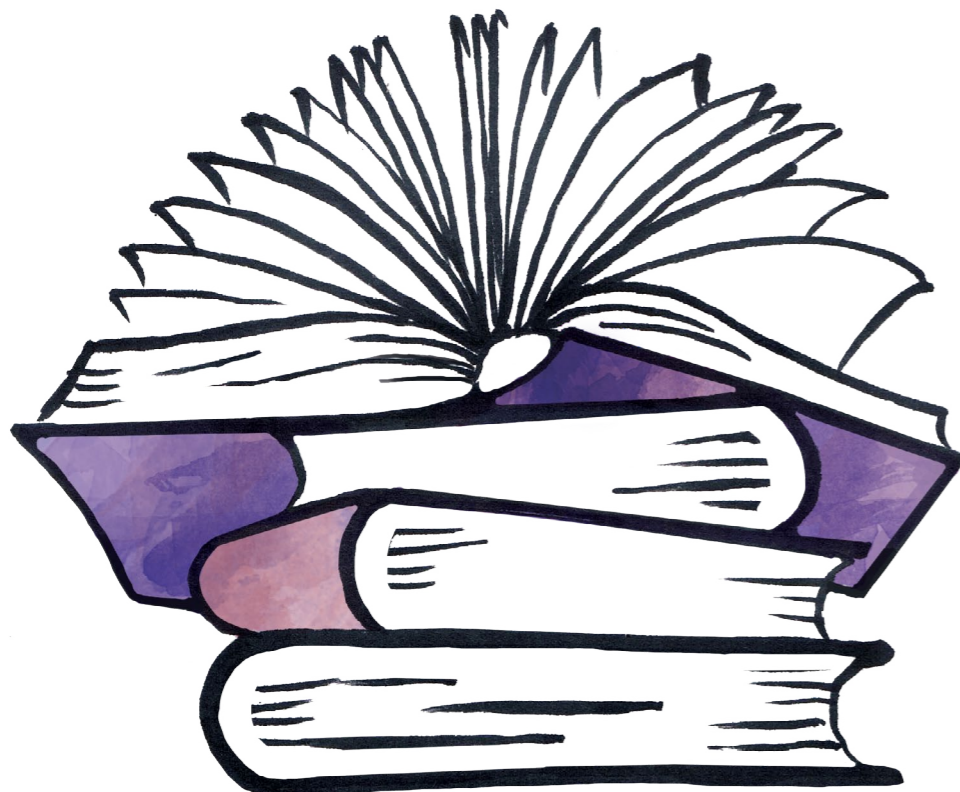
Spis treści

3	Wstęp
5	Rozdział I: Klub czytelniczy
	MARTYNA SĘDEK
6	Jak działa dobry klub czytelniczy? Wskazówki
6	Dobry klub ma jasno określone zasady działania
6	Dobry klub definiuje cele i zadania
6	Dobry klub spotyka się regularnie
7	Dobry klub działa lokalnie
7	Dobry klub organizuje spotkania czytelnicze
8	Dobry klub dokumentuje swoje działania
8	Dobry klub sam czyta!
9	Dobry klub przeprowadza akcję czytelniczą
9	Dobry klub sprawdza i ocenia swoją pracę
9	Dobry klub świętuje
10	Kto jest kim w klubie?
10	Rola nauczyciela
11	Rola młodzieży
12	Klub krok po kroku
12	Utworzenie klubu czytelniczego
13	Pierwsze spotkanie
17	Wychodzimy na zewnątrz, czyli współpraca z innymi
19	Działanie
20	Po wszystkim
24	Rozdział II: Spotkania czytelnicze
	ALEKSANDRA CZETWERTYŃSKA
24	Jak przeprowadzić spotkanie czytelnicze?
25	Organizacja spotkania czytelniczego dla najmłodszych
29	Scenariusz spotkań czytelniczych dla dzieci
29	Wstęp
31	Scenariusz 1: grupa młodsza
37	Scenariusz 2: grupa starsza
43	Ćwiczenia przerywniki

46 **Rozdział III:** *Czytamy i działamy, czyli lokalna akcja czytelnicza*

KATARZYNA SOŁTAN-MŁODOŻENIEC

- 47 **Czym jest akcja czytelnicza i jakie daje efekty?**
- 47 Kryteria dobrej akcji czytelniczej
- 49 Co daje klubowi zorganizowanie lokalnej akcji czytelniczej?
- 50 **Jak dobrze zorganizować lokalną akcję czytelniczą?**
- 52 **Inspiracje, czyli pomysły na akcje czytelnicze w Waszej szkole (i poza nią)**
- 53 Bookcrossing, czyli wymiana książek w szkole
- 54 Lektury pokoleniowe: co czytali, kiedy byli mali?
- 55 Jak umieścić cytaty z książek w przestrzeni szkolnej i poza nią?
- 57 **Promocja akcji. Jak nagłośnić wydarzenie?**

Drodzy Opiekunowie i Opiekunki Klubów Czytelniczych!
Kochani Uczniowie i Uczennice!

Pierwszy raz w historii programu PoczytajMY oddajemy w Wasze ręce publikację dotyczącą klubów czytelniczych! Mamy nadzieję, że stanie się ona przewodnikiem po „poczytajowym” świecie.

Praca w klubie czytelniczym jest wspólną przygodą opiekunów i opiekunek oraz uczniów i uczennic, dlatego też zachęcamy Was, abyście wspólnie przeczytali interesujące dla Was fragmenty.

Potraktujcie publikację jako konkretne narzędzie do pracy w ramach klubów czytelniczych. Zależało nam na tym, żebyście otrzymali praktyczne wskazówki, jak prowadzić klub czytelniczy, jak przygotować młodzież do prowadzenia spotkań z dziećmi, na czym polega zorganizowanie akcji czytelniczej. Publikacja ma przygotować nauczycieli i nauczycielki do wspierania lokalnych działań czytelniczych podejmowanych przez grupy uczniowskie.

W pierwszym rozdziale przedstawiamy Wam ideę klubów czytelniczych, prezentujemy wskazówki dotyczące tego, jak działa dobry klub. Naszym celem było usystematyzowanie działań, które odbywają się w ramach prowadzenia klubu. W tekście znajdziecie także podpowiedzi, jak podzielić zadania między jego członków i członkinie, oraz na co zwrócić szczególną uwagę na kolejnych etapach pracy.

W publikacji znajdziecie również dokładny opis spotkań czytelniczych, które prowadzicie z dziećmi, a także przykładowe scenariusze takich spotkań dla dzieci w wieku 5-9 lat.

W obecnej formule programu zadaniem klubów czytelniczych jest również przeprowadzenie akcji czytelniczej. Poświęciliśmy jej osobny rozdział, aby ją „odczarować” i pokazać, że może stać się dla Was fantastyczną zabawą.

Jesteśmy przekonani, że czytanie rozwinie każdego uczestnika i każdą uczestniczkę programu PoczytajMY; nauczy empatii, pozwoli rozwinąć wyobraźnię, doświadczyć niesamowitych emocji. Pozwoli także dostrzec młodzieży korzyści, jakie różnym stronom przynosi zaangażowanie się w wolontariat, a także ile przyjemności można czerpać z czytania.

Wszystkiego zacytanego!

Martyna Sędek,
koordynatorka programu PoczytajMY
wraz zespołem Centrum Edukacji Obywatelskiej

Wysokie kompetencje czytelnicze wpływają na sukces uczniów w szkole, a w późniejszym życiu pozwalają pokonywać uczniom ograniczenia i trudności związane z mniej sprzyjającym środowiskiem społecznym. Dzieci, które dużo czytają, mają bogaty zasób słownictwa, z łatwością nazywają swoje uczucia i wchodzą w relacje z rówieśnikami, rzadziej sprawiają kłopoty wychowawcze, mając lepiej rozwiniętą wyobraźnię umożliwiającą obiektywne spojrzenie na zachowania własne i innych, w konsekwencji lepiej radzą sobie z obowiązkami szkolnymi, a także funkcjonowaniem w społeczności szkolnej.

Źródło: Preambuła podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r., Dz.U. 2017 poz. 356.

Rozdział I

Klub czytelniczy

Klub czytelniczy to grupa młodzieży ze starszych klas szkoły podstawowej i ze szkół średnich, wspieranej przez swojego opiekuna. Grupa spotyka się regularnie przez cały semestr, aby wspólnie działać na rzecz innych: przeprowadzać zajęcia czytelnicze dla młodszych kolegów i koleżanek.

Oprócz czytania im na zajęciach animuje zabawy tematycznie związane z treścią prezentowanej na spotkaniu książki. Klub czytelniczy wspólnie opracowuje scenariusz zajęć, dzieli się swoimi pomysłami, wymyśla aktywności, zagadki, ćwiczenia, prace plastyczne, przedstawienia teatralne. To wszystko pomoże dzieciom lepiej zrozumieć poruszaną tematykę, a jednocześnie nawzajem się poznać, zbliżyć do siebie, zintegrować.

Finał pracy klubu stanowi akcja czytelnicza, w którą jest zaangażowana szkoła. W ten sposób klub może pochwalić się swoją działalnością, podsumować pracę i zachęcić inne osoby do dołączenia do klubu czytelniczego w przyszłości.

Jak działa dobry klub czytelniczy?

Wskazówki

Powstanie klubu inicjuje nauczycielka lub nauczyciel po zgłoszeniu się do programu. Gromadzi wówczas młodzież, informuje ją o pierwszym spotkaniu i pomaga wspólnie ustalić tryb pracy, harmonogram działań i kolejne kroki. Poniżej prezentujemy wskazówki, które ułatwią zorganizowanie klubu czytelniczego w Waszej szkole.

➔ Dobry klub ma jasno określone zasady działania

Pierwsze spotkanie poświęćcie na określenie zasad, którymi chcecie się kierować. Zastanówcie się wspólnie, co jest ważne, żeby dobrze się Wam współpracowało. Jakie macie oczekiwania od siebie? Jak chcecie podejmować decyzje? Jak zwracać się do siebie? Spiszcie na pierwszym spotkaniu kontrakt Waszego klubu czytelniczego, w którym zbierzecie wszystkie te zasady. Będziecie mogli się do nich odwoływać w trakcie działalności klubu, a także je uzupełniać.

➔ Dobry klub definiuje cele i zadania

Określenie celu, w jakim założyliście klub, pomoże Wam zaplanować pracę i poszczególne aktywności. Z celów powinny wynikać działania, które zamierzacie podjąć. Działania zaś warto podzielić na konkretne zadania i oszacować, ile czasu potrzebujecie na ich wykonanie. Określcie także ilość spotkań, jaką planujecie przeprowadzić, i podzielcie się między sobą zadaniami. Każdy z Was ma różne talenty i predyspozycje. Wspólne działania stwarzają szansę, żeby je rozwijać, zdobywać nowe umiejętności i wzajemnie się od siebie uczyć.

➔ Dobry klub spotyka się regularnie

Dbajcie o regularność Waszych spotkań na tyle, na ile pozwalają Wam obowiązki. Nie musicie się spotykać często, aby być skutecznymi. Szukajcie inspiracji pomiędzy spotkaniami, przygotowywanie się na nie tak, aby czas, który spędzacie razem, wykorzystać jak najbardziej efektywnie.

➔ Dobry klub działa lokalnie

Waszą siłę stanowią lokalne kontakty i fakt, że jesteście w Waszej miejscowości znani i rozpoznawani. Możecie dzięki temu pogłębiać sąsiedzkie relacje i liczyć na wsparcie. Budujcie relacje także z nowymi osobami (np. zaproście do klubu nowe osoby w szkole, czytajcie pierwszokom w świetlicy, odwiedźcie nową grupę w przedszkolach), i pogłębiajcie je z tymi, z którymi już współpracowaliście w poprzednich latach. Wasi słuchacze i słuchaczki na pewno ucieszą się, gdy do nich wrócicie w nowym roku szkolnym.

Nawiązujcie również relacje z instytucjami, które działają obok Was: szkolną biblioteką, biblioteką publiczną dla dzieci i młodzieży, ośrodkiem kultury, przedszkolem, domem dziecka.

Wsparcia, inspiracji i podpowiedzi szukajcie u osób odpowiedzialnych za te miejsca. Poznajcie opiekunów i opiekunki dzieci, którym będziecie czytać. Opowiedzcie o Waszym projekcie, wyjaśnijcie, na czym polega działalność klubu.

➔ Dobry klub organizuje spotkania czytelnicze

Jesteśmy przekonani, że czytanie jest kluczową umiejętnością w dorosłym życiu, dlatego warto ją pielęgnować od najmłodszych lat. Czytanie rozwija wyobraźnię, poszerza zasób słownictwa, poprawia pamięć, rozwija empatię.

Zadaniem Waszego klubu jest prowadzenie zajęć dla dzieci, w których jedna część poświęcona jest czytaniu, a druga stanowi ćwiczenia pogłębiające rozumienie treści, które zostały przeczytane. Ważne, aby aktywności zostały dobrane mądrze i ciekawie, i realizowały cele, które postawiliście sobie przed każdymi zajęciami.

Szukajcie ćwiczeń, których wcześniej nie znaliście, i odkrywajcie aktywności, które dla Was wszystkich będą atrakcyjne i angażujące.

INSPIRACJE

- <http://mojedziecikreatywnie.pl/>
- <http://www.zamiastkserowki.edu.pl/>
- <http://zabawy.zielonagrupa.pl/>
- **Gry i zabawy interakcyjne dla dzieci**, Klaus Vopel, Kielce 1999
- **Zabawy, które łączą**, Klaus Vopel, Kielce 2001
- **365 niegłupich zabaw po szkole**, Sheila Alison, Judith Gray, Warszawa 2010
- **Co by było, gdyby**, Przemysław Wechterowicz, Warszawa 2014

→ Dobry klub dokumentuje swoje działania

Oskar Wilde twierdził, że pamięć to pamiętnik, który stale ze sobą nosimy. Dobrze jest pamiętać o dobrych chwilach, o tym, czego już dokonaliście wspólnie, ile radości daliście osobom, którym czytaliście. Gromadzona dokumentacja może posłużyć do pochwalenia się Waszymi działaniami, być reklamą klubu i stać się kompendium wiedzy o jego działaniach i inspiracją dla nowych osób dołączających do klubu.

→ Dobry klub sam czyta!

Tworząc klub czytelniczy, przyjmujecie na siebie dużą odpowiedzialność bycia w ciągłym „zaczynaniu”. Łączy Was wspólna pasja czytania i działania na rzecz innych, inspirujecie się nawzajem w poszukiwaniu czytelniczych nowości, które są ważne dla Was, a także które będą ciekawe dla odbiorców i odbiorczyń Waszych działań. Sięgajcie do pozycji, które pamiętacie z własnego dzieciństwa, ale nie bójcie się też nowości.

INSPIRACJE

O nowościach czytelniczych możecie przeczytać np. tutaj:

- <http://nieparyz.blogspot.com/>
- <http://ryms.pl/index.php>
- <http://qlturka.pl/category/recenzje/ksiazki/>
- <http://www.malekruki.com/>

Wiele baśni, które chcielibyście przeczytać, odkryjecie na stronie WolneLektury.pl:

- <https://wolnelektury.pl/katalog/lektury/literatura-dla-dzieci-i-mlodziezy/>

Na początku roku kalendarzowego warto zajrzeć na stronę polskiej sekcji IBBY (międzynarodowej organizacji, która zajmuje się promocją literatury dla dzieci i młodzieży na całym świecie), na której publikowane są nagrodzone i nominowane książki roku:

- <http://www.ibby.pl/>

→ Dobry klub przeprowadza akcję czytelniczą

Potraktujcie akcję czytelniczą jako święto całego klubu, które pozwoli przekazać innym Waszą czytelniczą pasję. Sprawcie, żeby to był czas radości, wspólnego działania, niespodzianek.

**Pokażcie, że bije z Was energia,
że jesteście twórczy, kreatywni, pełni życia!**

→ Dobry klub sprawdza i ocenia swoją pracę

Wspólnie z klubowiczami i klubowiczkami ewaluujcie swoją pracę. Po każdym spotkaniu z dziećmi zorganizujcie spotkanie klubu i znajdźcie chwilę, żeby podsumować to, co się wydarzyło. Pamiętajcie także o tym, by spotkać się po zakończeniu wszystkich działań klubu i przeprowadzić całościową ewaluację. Upewnijcie się wówczas, w jakim stopniu udało się Wam osiągnąć wyznaczone cele, sprawdźcie, czy dobrze się Wam ze sobą współpracowało i zastanowicie, co z perspektywy czasu moglibyście zrobić inaczej. Spostrzeżenia i wnioski spiszcie na plakacie, aby nie umknęły i zostały wykorzystane w kolejnej edycji klubu czytelniczego.

→ Dobry klub świętuje

Zachęcamy Was do tego, żeby zakończenie działań klubu czytelniczego uczcić miłym akcentem. Może zorganizujecie ostatnie spotkanie grupy w luźniejszej atmosferze, doceniając Wasze zaangażowanie skromnym poczęstunkiem? Podziękujcie sobie za współpracę, wręczcie kartki z miłym słowem dla każdego klubowicza i klubowiczki. W końcu jest co świętować!

Kto jest kim w klubie?

Rola nauczyciela

Pamiętajcie o tym, że to uczniowie i uczennice stanowią rdzeń klubu czytelniczego, traktujcie więc ich jak partnerów, z którymi wspólnie możecie przeżyć fantastyczną przygodę. Klub czytelniczy to Wasza wspólna sprawa.

Zadbajcie o dobrą atmosferę spotkań. Zwłaszcza na pierwszym spotkaniu to od Was zależy najwięcej – postarajcie się, żeby młodzież czuła się chciana i oczekiwana. Może warto pomyśleć o miłym spersonalizowanym liście powitalnym albo o drobnym poczęstunku?

Okazujcie życzliwość klubowiczom i klubowiczkom także poza spotkaniami. Na korytarzu możecie porozmawiać o tym, co nowego przeczytaliście albo jakie macie pomysły na dalszą pracę.

Sukces najczęściej osiąga się w grupie, w której członkowie i członkinie sobie ufają. Dbaj o to jako opiekun lub opiekunka klubu. Spraw, aby spotkania klubu stanowiły okazję nie tylko do wspólnej pracy, ale także wzajemnego poznawania się. Poniżej znajdziecie propozycje kilku zabaw, które pomogą Wam w budowaniu zaufania w zespole!

Ćwiczenie: Serce dzwonu

Grupę dzielimy na kilkusobowe zespoły po 5-6 osób.

Wszyscy tworzą ciasny krąg. Jedna osoba wchodzi do środka, staje na baczność i zamyka oczy.

Pozostałe osoby kołyszają ją, odpychając lekko od siebie i pilnując, by nie upadła.

Osoby w środku się zmieniają.

Ćwiczenie: Połączeni kartką

Wszyscy klubowicze i klubowiczki stają w rzędzie, bardzo blisko siebie. Stykają się ramionami. Między ramiona wkładamy im po kartce papieru, która nie może zostać wypuszczona podczas wykonywania zadań.

Przykładowe zadania:

- przysiad
- przejście trzech kroków
- łapanie się wyprostowanymi rękami w górę
- podniesienie prawych nóg do przodu
- podskok
- obrót wokół własnej osi

Ćwiczenie: Ślepiec

Połączcie się w pary, w których jedna osoba będzie miała zamknięte oczy (dobrze jest je zastąpić chustą), a druga będzie ją prowadzić. Wybór trasy należy do osoby prowadzącej. Najlepiej przeznaczyć na to od trzech do pięciu minut. Na początku prowadzący kieruje „ślepcą”, trzymając go za rękę, a pod koniec jedynie słownie.

Po upływie wyznaczonego czasu osoby prowadzące i prowadzone zamieniają się rolami.

Rola młodzieży

Aby klub stał się bardziej uczniowski, zaufajcie Waszym uczniom i uczennicom i uwierzcie, że to, co zaproponują, będzie wartościowe. Wyjdźcie z założenia, że ich pomysły są najważniejsze, nawet jeśli osobiście nie jesteście do nich przekonani. Jednocześnie dbajcie o bezpieczeństwo Waszych klubowiczów i klubowiczek i ingerujcie wówczas, gdyby miało być zagrożone. Dajcie się jednak porwać ich fantazji i spróbujcie spojrzeć na świat ich oczami.

Klub krok po kroku

→ Utworzenie klubu czytelniczego

Waszym zadaniem jest zebranie chętnych osób i stworzenie zespołu. Jak to zrobić?

Na początku spróbujcie dotrzeć do młodzieży, z którą macie bezpośredni kontakt. Może już z niektórymi uczniami i uczennicami współpracowaliście i wiecie, jakie są ich zdolności i zainteresowania? Może są takie osoby, które potrzebują wsparcia lub bodźca, żeby zacząć działać? Przy tworzeniu zespołu warto pamiętać o tym, żeby wyjaśnić, na czym polega klub czytelnicy i jakiego zaangażowania będzie wymagać.

Spróbujcie dotrzeć również do tych uczniów i uczennic, których nie uczycie. Zawieście ogłoszenie, plakat, powiedzcie innym nauczycielom i nauczycielkom, aby przekazały młodzieży zaproszenie do zaangażowania się w prace klubu. Zwróćcie się do samorządu uczniowskiego z prośbą o pomoc w promowaniu klubu czytelniczego.

Nie skupiajcie się na dużej ilości osób w klubie czytelnicznym. Czasem nawet trzy osoby mogą bardzo prędko działać, także przez cały semestr.

Dbajcie o to, by klub był miejscem spotkania różnorodnych osób – nie tylko tych najlepszych czy najbardziej „zacztyanych”. Klub czytelnicy może być szansą spotkania uczniów i uczennic z różnych klas i poziomów. Dzięki temu młodzi będą kontynuować pracę klubu, gdy starsi już ukończą szkołę, a starsi z kolei będą mogli nauczyć „pierwszaków”, jak funkcjonuje klub. Klub czytelnicy może także być założony przez grupę osób z tej samej klasy. W każdym przypadku w grupie pracować będą dzieci z różnymi doświadczeniami (szkolnymi, życiowymi), umiejętnościami i wiedzą. W mieszanej grupie młodzież często bywa dla siebie nawzajem inspiracją, a starsi stają się autorytetami dla młodszych i mają możliwość dzielenia się swoją wiedzą.

Bądźcie też otwarci na nowe osoby w trakcie roku szkolnego. Może ktoś będzie chciał do Was dołączyć? Zapytajcie wtedy o zdanie całego klubu czytelniczego.

→ Pierwsze spotkanie

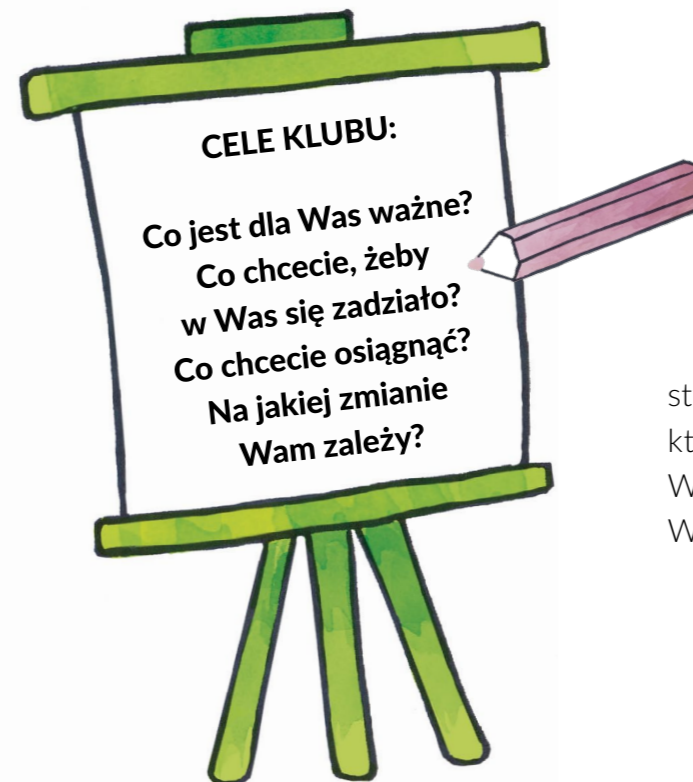
Pierwsze spotkanie jest najistotniejsze z punktu widzenia Waszej pracy jako klubu. To Wy je organizujecie, zapraszacie młodzież i tłumaczycie ideę klubu czytelniczego.

Na początku przedstawcie się, zapytajcie, jakie oczekiwania mają uczniowie i uczennice. Z jakim nastawieniem przyszli? Co chcą osiągnąć? O czym marzą, myśląc o tym miejscu? Następnie opowiedzcie o tym, na czym polega klub czytelnicy i z jakimi zobowiązaniami wiąże się uczestnictwo w nim (m.in. prowadzenie regularnych spotkań czytelnicznych, zorganizowanie i przeprowadzenie akcji czytelniczej, przesłanie sprawozdania z Waszych działań do koordynatora CEO).

Razem z młodzieżą zastanówcie się, jakie zasady będą sprawiały, że będziecie czuć się bezpiecznie podczas pracy w klubie, jakie zachowania będą właściwe i dobrze odbierane, a jakich powinniście się wystrzegać. Spiszcie wspólnie kontrakt. Zadbajcie o to, żeby na jego kształt mieli wpływ wszyscy członkowie i członkinie klubu, i stwórzcie taką atmosferę, aby każdy mógł się wypowiedzieć. Nawet jeśli nie każdy z tego prawa skorzysta, ważne jest, aby wszyscy zaakceptowali zasady. Dobrą praktyką jest złożenie podpisów pod zasadami, które spiszecie. Zachęcamy Was, żebyście stworzyli tzw. kartę kontraktu, na której zapiszecie lub zilustrujecie przyjęte przez Was zasady i którą będziecie mieli ze sobą podczas spotkań.

INSPIRACJA

Więcej o kontrakcie przeczytacie tutaj: <http://bit.ly/poczytajmy>.

Wspólnie określcie cele Waszego klubu czytelniczego. Zapiszcie sobie te cele np. na flipcharcie i pamiętajcie, żeby na kolejnych spotkaniach sprawdzać, czy udaje się Wam dążyć do ich osiągnięcia. Młodzież może także stworzyć interesującą grafikę lub ulotkę, która będzie obrazowała spisane przez Was cele, a podczas spotkań służyła Wam jako „przypominajka”.

Po spisaniu celów, przeczytajcie je na głos i zastanówcie się nad działaniami, które chcecie podjąć. Wypiszcie sobie wszystkie pomysły, które przychodzą Wam do głowy, próbując odpowiedzieć na poniższe pytania:

- 💡 Komu będziecie czytać? Dlaczego właśnie tej grupie?
- 💡 Jak nawiążecie współpracę z tą grupą? Co już o niej wiecie?
- 💡 Jakie są potrzeby tej grupy? Co może być dla niej ciekawe?
- 💡 Gdzie będziecie prowadzić zajęcia? Jak ma wyglądać sala?
- 💡 Kiedy mają się odbywać spotkania czytelnicze? Jak często chcecie się spotykać z grupą?
- 💡 Jak będziecie się przygotowywać do spotkań? W czym czujecie się dobrze: w prowadzeniu zajęć, obmyślaniu ich, szukaniu pomysłów na nowe książki?
- 💡 Jak będziecie dokumentować Waszą pracę? Kto będzie fotografował? Kto będzie opisywał Wasze działania? Gdzie chcecie przechowywać informacje? Czy wolicie bardziej analogowo (np. zakładając księgę klubu czytelniczego?) czy cyfrowo (za pośrednictwem bloga, fanpage'a na Facebooku, zamieszczając zdjęcia na Instagramie lub na Picasie, zakładając wspólny folder na dysku Google lub Dropboxie?).
- 💡 Kiedy klub ma się spotykać? Jak będziecie się wymieniać informacjami? Jaki kontakt ze sobą preferujecie?
- 💡 Kto jest odpowiedzialny za poszczególne zadania?
- 💡 Co chcecie czytać? Jakie macie pomysły na lektury?
- 💡 Jaką akcję chcielibyście przygotować? Dla kogo? Gdzie i kiedy?
- 💡 Jak będziecie promować swoją akcję czytelniczą? Kogo zaprosicie i w jaki sposób?

Zapisać sobie odpowiedzi na pytania w takiej formie, jaka będzie dla Was najbardziej odpowiednia. Po spotkaniu wyznaczcie jedną osobę, która spíše Wasze ustalenia i prześle je w formie notatki. Taka uwspólniona charakterystyka Waszej pracy przyda się Wam w uporządkowaniu działań, a także sprawi, że każdy z Was będzie mógł się odwoływać do tych założeń przez cały czas pracy. Po spisanych działaniach, zastanówcie się, jak podzielić je między sobą.

Poniżej proponujemy Wam przykładowy podział zadań dla 4 klubowiczów/klubowiczek i nauczyciela/nauczycielki, który możecie dostosować do Waszych warunków. Nie jest on spisem wszystkich zadań, które macie wykonać, a jedynie formą inspiracji, jak proponujemy się Wam podzielić.

ZADANIE	Nauczyciel	Klubowicz 1	Klubowicz 2	Klubowicz 3	Klubowicz 4
zebranie grupy młodzieży	👤				
zorganizowanie pierwszego spotkania	👤				
zarezerwowanie sali na spotkania		👤			
zapoznanie się z literaturą dla dzieci	👤	👤	👤	👤	👤
nawiązywanie kontaktu z opiekunami/opiekunkami przedszkola	👤		👤		
organizowanie spotkań klubu				👤	
proponowanie książek do czytania dzieciom czy aktywności na zajęcia	👤	👤	👤	👤	👤
prowadzenie zajęć		👤	👤	👤	👤
fotografowanie pracy klubu			👤		
zaplanowanie akcji czytelniczej	👤	👤	👤	👤	👤
promocja akcji czytelniczej				👤	👤
przeprowadzenie akcji czytelniczej	👤	👤	👤	👤	👤
napisanie sprawozdania z działalności klubu		👤			
wysyłanie sprawozdań do koordynatora/koordynatorki programu	👤				
ewaluowanie zajęć i całej pracy klubu	👤	👤	👤	👤	👤

Kiedy macie zarysowany plan działań, kolejnym krokiem jest stworzenie harmonogramu Waszych spotkań czytelniczych. Zaproponujcie daty, a następnie skonsultujcie Wasze założenia z instytucją, z którą chcecie rozpocząć współpracę.

DOBRY POMYSŁ

Dobrym pomysłem, aby usystematyzować Wasze działania i pozostać w bieżącym kontakcie, jest zsynchronizowanie kalendarzy (np. w aplikacji **Google Kalendarz** albo **Zoho Calendar** – funkcja **Group Calendar**). Pozwoli Wam to przypominać o wspólnych zobowiązaniach, a także ułatwi szybką komunikację.

Spróbujcie sprecyzować na tym etapie jak najwięcej działań, które macie zamiar podjąć (**spotkania klubu, spotkania czytelnicze, przygotowanie materiałów, wybór książek, propozycja ćwiczeń do scenariuszy**) i określić ich wymiar czasowy, a także ustalić, w jakim momencie mają zostać wykonane. Pilnujcie ustalonych dat i rozliczajcie się z terminowego wykonywania działań.

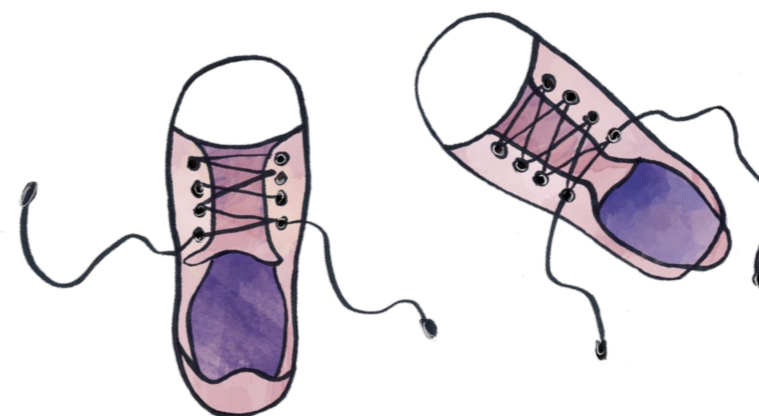
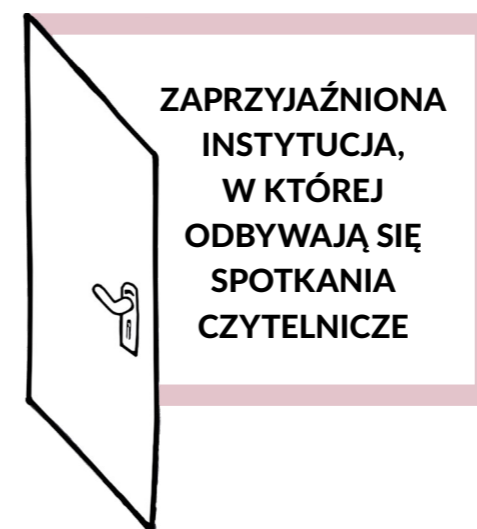
WAŻNE

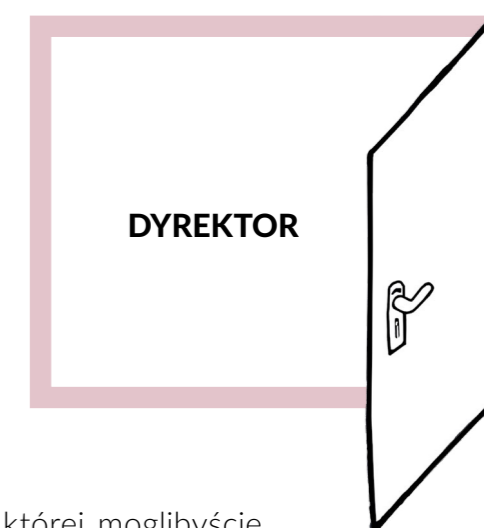
To uczniowie i uczennice powinni przejąć odpowiedzialność za prowadzenie klubu czytelniczego. Wyznaczcie jedną osobę, która będzie wszystkim przypominała o zbliżających się zobowiązaniach.

➔ Wychodzimy na zewnątrz, czyli współpraca z innymi

Zastanówcie się, z jaką placówką w ramach klubu czytelniczego moglibyście współpracować. Gdzie widzicie potencjalną potrzebę? Nie szukajcie daleko, skupcie się na tym, co jest najbliżej Waszej szkoły. Może w okolicy znajduje się przedszkole, dom dziecka, świetlica socjoterapeutyczna, ośrodek specjalny? Skąd znacie wychowawców i wychowawczynie? Możecie też pomyśleć, kogo nie znacie i kogo chcielibyście poznać. Zastanówcie się nad tym wspólnie z klubem, a potem skierujcie Wasze kroki do danej placówki. Przedstawcie ideę spotkania, pomysły, poszukajcie wspólnych potrzeb, a potem zaplanujcie współpracę. Określcie dokładne zasady, czego od siebie oczekujecie. Zbierzcie informacje o grupie, zweryfikujcie harmonogram.

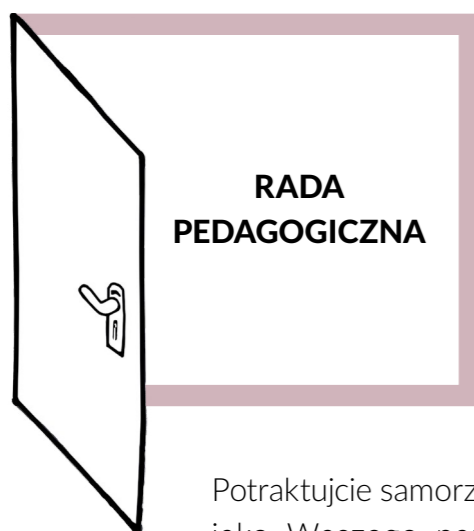

Poinformujcie o Waszych działaniach dyrektora lub dyrektorkę szkoły, w której działa klub, żeby dać przyzwolenie na podejmowanie działań. Może wesprze Was w działaniach i okaże pomoc przy nawiązywaniu kontaktu z inną placówką, w której moglibyście przeprowadzić działania? A może zaproponuje, jak przeprowadzić akcję czytelniczą na terenie Waszej placówki lub podpowie najlepszy czas, w którym cała szkoła mogłaby świętować? A może samodzielnie włączy się w działania, bo wysoko ceni czytelnictwo? Spróbujcie nawiązać relację w taki sposób, żeby to sama młodzież przedstawiła założenia Waszego klubu, pokazała harmonogram działań. Pozwólcie jej poprowadzić tę rozmowę w taki sposób, w jaki sama będzie chciała, a także pokazać dyrektorowi lub dyrektorce siłę działań uczniowskich. To młodzież i zachęci ją do partycypowania w życiu szkoły.

Te miejsca powinny być Waszymi klubowymi „świątyniami”. Może to właśnie w ich progach będziecie organizować spotkania? Nawiążcie kontakt z Waszym bibliotekarzem lub bibliotekarką. To osoba, która może poprowadzić Wasz klub przez gąszcz propozycji książkowych dla dzieci i pomóc wybrać te najbardziej atrakcyjne. Pytajcie, proście o radę i inspirację. W bibliotece możecie umieszczać informacje o Waszych działaniach – co udało Wam się zrobić, do czego się przygotowujecie, co Wy jako klub polecacie rówieśnikom i rówieśnicom do przeczytania. Będzie to zachętą dla innych uczniów i uczennic do włączenia się w Wasze działania, a może kogoś skłoni do pomocy?

Podobnie możecie potraktować bibliotekę publiczną – może obok Was jest akurat jej filia specjalizująca się w literaturze dla dzieci i młodzieży? Poszukajcie tytułów, które Was zainspirują i nawiążcie serdeczny kontakt z osobami, które tam pracują. Może biblioteka publiczna zostanie miejscem, w którym będziecie czytać innym?

Postarajcie się, aby informacja o działalności Waszego klubu dotarła również do współpracujących z Wami nauczycieli i nauczycielek. Może opowiedzą o Waszym działaniu innym uczniom i uczennicom, a może podpowiedzą, komu możecie czytać? Jeżeli macie w swojej placówce oddziały wczesnoszkolne lub przedszkolne, porozmawiajcie z ich opiekunami lub opiekunkami.

Potraktujcie samorząd uczniowski jako Waszego partnera, który może pomóc Wam w promocji klubu i zachęcić młodzież do wzięcia udziału w inicjatywie. W toku Waszych działań zwracajcie się także o pomoc, informujcie o bieżących działaniach. Może wspólnie znajdziecie pomysł, w jaki sposób przeprowadzić akcję czytelnicką, jak Was wesprzeć i zmobilizować do udziału jak największej liczby uczniów i uczennic ze szkoły.

➔ Działanie

Pięć filarów klubu czytelnickiego:

Cykliczne spotkania klubu rozumiemy jako spotkania Waszego zespołu, na których omawiacie i przygotowujecie spotkania czytelnicze dla dzieci, dzielicie się zadaniami, inspiracjami dotyczącymi książek i aktywności.

Regularne spotkania czytelnicze to zajęcia, które prowadzicie jako cały klub z dziećmi w wybranej przez siebie instytucji (wspomnianych wcześniej: bibliotece publicznej, przedszkolu, domu dziecka czy nawet w oddziałach wczesnoszkolnych w Waszej szkole). Na spotkaniach czytacie książkę i zapraszacie dzieci do aktywności, które pogłębią rozumienie lektury.

Towarzystwo uczniom i uczennicom to zadanie nauczyciela lub nauczycielki polegające na motywowaniu i wspieraniu młodzieży w pracy w klubie czytelnickim: prowadzeniu rozmów indywidualnych z klubowiczami i klubowiczkami na korytarzu szkolnym, obserwacji ich rozwoju, zaangażowania, podnoszeniu na duchu w chwilach zwątpienia. Może wspólne szukanie książkowych inspiracji i ćwiczeń dla dzieci będzie zachętą do wyjścia z chwilowego marazmu?

Świętowanie to zorganizowanie i przeprowadzenie akcji czytelnickiej w Waszej szkole. Zaangażuje wszystkie osoby z Waszego klubu, stanie się przestrzenią do zaczerpnięcia inspiracji i zachęcenia innych uczniów i uczennic do czytania.

Stać ewaluacja działań to organizowanie ćwiczenia podsumowującego na każdych zajęciach z dziećmi i krótkiego podsumowania po zakończonym spotkaniu czytelnickim. Ćwiczenie ma formę krótkiej aktywności w formie zabawy, aby dzieci mogły ocenić zajęcia (np. kładziecie trzy kartki z buźkami, na których znajdują się odpowiednio następujące symbole: 😊, 😐, ☹️, a następnie proście dzieci, aby stanęły przy tej buźce, która odpowiada temu, jak im się podobało na zajęciach).

Po zakończeniu zajęć czytelniczych zbierzcie się w pełnym składzie klubu i zapytajcie uczniów i uczennice, co się udało, a co się nie udało. Wspólnie poszukajcie przyczyn, zapiszcie wnioski na przyszłość. Poszukajcie odpowiedzi na następujące pytania:

- Jak się czuliście, prowadząc zajęcia?
- Co Wam się udało?
- Jakie zachowania innych członków i członkiń klubu sprawiły, że dobrze się Wam współpracowało?
- Co należałoby poprawić lub zmienić? Dlaczego?
- Co te zajęcia mówią o Was jako o klubie?

Pozwólcie, żeby każda osoba mogła się wypowiedzieć. Zadbajcie o stworzenie dobrej atmosfery, która będzie sprzyjała szczerzej i pogłębionej rozmowie. Nie oceniajcie siebie, tylko konkretne zachowania. Do zapisanych wniosków wróćcie na kolejnym spotkaniu Waszego klubu.

➔ Po wszystkim

Zachęcamy Was, aby ostatnie spotkanie klubu poświęcić na świętowanie i podziękowanie sobie w luźniejszej atmosferze. Zróbcie to, na co macie ochotę, i w czym będziecie się dobrze czuć. Pamiętajcie także o tym, żeby po skończonych działaniach podsumować wszystko, co się wydarzyło do tej pory. Niezależnie od tego, czy planujecie kontynuować Wasz klub w przyszłym semestrze czy nie, dobrze jest porozmawiać o tym, co wydarzyło się przez tych kilka miesięcy. Zachęcamy, aby w ewaluacji wzięli udział zarówno uczniowie i uczennice, jak i nauczyciele i nauczycielki wspierający działania klubu. Spójrzcie na swoją pracę z różnych perspektyw, przypomnijcie sobie wrażenia dzieci, którym czytaliście. Pomogą Wam w tym m.in. notatki z cząstkowych ewaluacji po każdym zajęciu. Podsumowanie i ocenę Waszych działań dobrze jest przeprowadzić w formie warsztatu, który umożliwi każdemu klubowiczowi i klubowiczce zabranie głosu, ocenę własnego zaangażowania, a także udzielenie informacji zwrotnej pozostałym osobom. Docieńcie swój wysiłek, podziękujcie sobie nawzajem.

Poniżej znajdziecie trzy propozycje ćwiczeń, które możecie wykorzystać jako podsumowanie działań klubu czytelniczego. Niezależnie od tego, w jaki sposób zdecydujecie się ewaluować Waszą pracę, pamiętajcie o wspólnym omówieniu wyników tej ewaluacji.

Ćwiczenie: Rece

Do ćwiczenia potrzebujecie kartki A4 dla każdego klubowicza i klubowiczki, a także coś do pisania.

Celem ćwiczenia jest poznanie zdania młodzieży na temat różnych działań Waszego klubu.

Poproście uczestników i uczestniczki o odrysowanie na kartce papieru własnej dłoni i napisanie na każdym z palców po jednej rzeczy, która dotyczy Waszego klubu.

Po uzupełnieniu kartek przez wszystkich uczestników i uczestniczki, podzielcie się na forum Waszymi odpowiedziami.

Źródło:

Materiały pomocnicze kursu **Liderzy samorządów uczniowskich**, Centrum Edukacji Obywatelskiej: <http://bit.ly/ceo-warsztatowe-metody-ewaluacji>

Ćwiczenie: Kanapka w formie listu

Do ćwiczenia potrzebujecie kartki A4 dla każdej osoby w grupie oraz długopisu. Celem ćwiczenia jest udzielenie informacji zwrotnej każdej osobie w grupie na temat jej pracy.

Usiądźcie w kręgu, rozdajcie wszystkim materiały. Poproście klubowiczów i klubowiczki, aby na górze kartki napisali swoje imię lub pseudonim. Następnie zachęćcie, by podali swoją kartkę osobie siedzącej po prawej stronie.

Każda z osób ma na dole kartki zapisać trzy informacje o tej osobie: **JEDNĄ DOBRĄ** (za co jej dziękuje, co zauważyła w niej dobrego, jak się rozwinęła itp.), **JEDNĄ SUGESTIĘ** dotyczącą dalszej pracy (co warto zmienić, nad czym się zastanowić itp.) i na zakończenie ponownie **JEDNĄ DOBRĄ**, ale różną od pierwszej. W ten sposób powstaje swoista „kanapka” zawierająca informację zwrotną.

Następnie każda z osób zgina kartkę, żeby nie było widać jej opisu, i taką podaje kolejnej osobie z prawej strony, która wykonuje ćwiczenie w ten sam sposób. Kiedy kartka wraca do nadawcy, ten czyta ją indywidualnie.

UWAGA

Jeżeli zależy Wam na większej anonimowości, możecie nie siadać w kręgu i wymieniać się kartkami losowo. Przed przeprowadzeniem ćwiczenia należy szczególnie podkreślić, że nie jest to miejsce, żeby komuś zrobić przykrość lub wylewać swoje żale. Wyjaśnijcie, że ta informacja zwrotna powinna dać osobie konkretną wskazówkę, nad czym może popracować (np. nad punktualnością, czytaniem na głos itp.). To może być trudne dla uczestników i uczestniczek, więc zadbajcie o bezpieczną atmosferę.

Ćwiczenie: Walizka, kosz i biała plama

Do ćwiczenia potrzebujecie trzech flipchartów:

- na jednym narysujcie walizkę i zapiszcie pytanie: **CO ZABIERASZ ZE SOBĄ?**
- na drugim: kosz i pytanie: **CO BYŁO NIEPRZYDATNE?**
- a na ostatnim zostawcie pustą przestrzeń i pytanie: **CZEGO ZABRAKŁO?**

Położcie plakaty w widocznym miejscu, a każdej osobie dajcie coś do pisania.

Celem ćwiczenia jest ocena, co w projekcie najbardziej się sprawdziło, a czego zabrakło z perspektywy uczestników i uczestniczek.

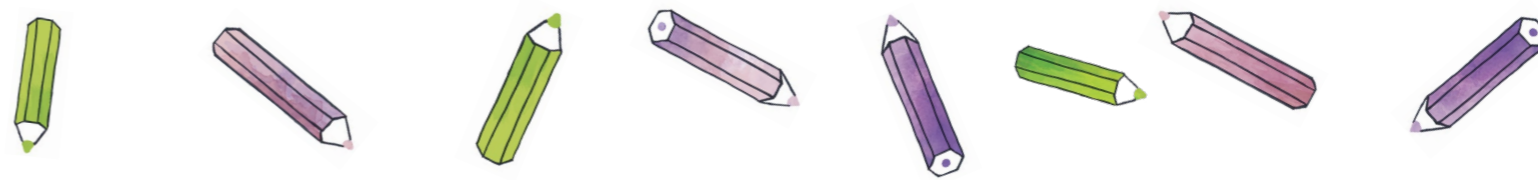
Poproście uczniów i uczennice, aby w ciszy podeszli do plakatów i zapisali odpowiedzi na pytania znajdujące się na flipchartach. Kiedy wszyscy udzielą odpowiedzi, przeczytajcie je wspólnie na głos i wyciągnijcie wnioski.

Źródło: **Młody Obywatel. Warsztatowe metody ewaluacji**, Centrum Edukacji Obywatelskiej: <http://bit.ly/ceo-mob-ewaluacja>

INSPIRACJE

Zbiór innych ćwiczeń ewaluacyjnych możecie znaleźć również tutaj:

- **Ewaluacja w pracy metodą projektu**, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”, pod. red. Marty Brzezińskiej-Hubert, Warszawa 2008: <http://bit.ly/w-pracy-metoda-projektow>
- **Miniporadnik ewaluacji dla realizatorów Edukacji Kulturalnej**, Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, pod red. Mai Durlik i Kai Dziarmakowskiej, Warszawa 2013: <http://bit.ly/stocznia-miniporadnik>

Rozdział II

Przeprowadzenie spotkania czytelniczego dla grupy maluchów może wydawać się nie lada wyzwaniem. Wystarczy jednak pamiętać o paru prostych kwestiach, aby młodych ludzi przygotować do zorganizowania takiego wydarzenia. Dzięki dobremu przygotowaniu wszyscy będą mieli satysfakcję z realizacji projektu: zarówno młodzież, jak i mali uczestnicy i uczestniczki spotkań.

Pamiętajcie, że spotkanie czytelnicze to dużo więcej niż tylko czytanie. Książka staje się punktem wyjścia do rozmów, nauki i zabawy dla najmłodszych. Przeczytajcie ze swoimi uczniami i uczennicami poniższe wskazówki, które pomogą Wam zorganizować spotkanie.

➔ Organizacja spotkania czytelniczego dla najmłodszych

TEMAT

Temat spotkania musi być dobrze dobrany do zainteresowań młodzieży, a także potrzeb małych czytelników i czytelniczek. Postarajcie się zaplanować z góry tematy kilku spotkań.

Możecie:

- zorganizować spotkania wokół jednej postaci, np. czarownicy, smoka, misia itp.,
- skupić się wokół motywu przewodniego, np. przyjaźni, morskich opowieści itp.,
- wybrać jedną historię bohaterów czy bohaterki albo znaną legendę i przeczytać ją w różnych wersjach, np. Czerwony Kapturek wg Charlesa Perraulta i wg braci Grimm,
- wybrać serię książeczek z tymi samymi bohaterami i bohaterkami, które opowiadają ich losy.

MIEJSCE SPOTKAŃ

Dobrze jest poznać miejsce, w którym będziecie prowadzić zajęcia. W miarę możliwości zobaczcie wcześniej salę. Pomyślcie, jak możecie tam wygodnie usiąść. Czy lepiej na krzesłkach czy może na dywanie lub poduszkach? Czy jest przestrzeń, żeby odbyły się ćwiczenia plastyczne, czy są stoliki? Czy jest wystarczająco dużo miejsca, żeby przeprowadzić ćwiczenia ruchowe? Podczas planowania pamiętajcie również o swoim komforcie. Czy cała Wasza grupa się zmieści? Czy będziecie mieli gdzie siedzieć? Czy będzie wystarczająco jasno, żeby czytać?

NARZĘDZIA, SPRZĘT

Pomyślcie, co będzie Wam potrzebne do poprowadzenia zajęć. Do tego punktu warto wrócić po tym, jak stworzycie scenariusz spotkania. Pamiętajcie, że warto wcześniej sprawdzić, czy działa sprzęt.

PRZYDA SIĘ

Co może Wam się przydać (w zależności od charakteru spotkania)?

- **rzutnik** – koniecznie sprawdźcie, czy jest również miejsce na ścianie, aby wyświetlić obraz z rzutnika
- **tablica, flipchart, flamastry**
- **odtwarzacz CD**
- **laptop z głośnikami**
- **internet** – trzeba wcześniej sprawdzić, czy placówka ma dostęp do Wi-Fi, czy jest możliwość podłączenia kabla, czy też będziecie musieli skorzystać z własnego internetu.

MATERIAŁY

Oddzielną kategorią są materiały, z których będziecie korzystać: **kserokopie i wydruki** – kolorowanki, zagadki, gry, zadania (w odpowiedniej dla grupy liczbie), **materiały plastyczne, rekwizyty** (np. piłki, pionki i kostki do gry, zabawki). Te materiały również będą bardzo zależne od tego, co będziecie robić na zajęciach. Pamiętajcie, aby wszystko mieć wcześniej przygotowane i ułożone.

BUDŻET

Do przeprowadzenia spotkania nie jest Wam potrzebny specjalny budżet i możecie je przygotować niemalże bezkosztowo. Jeżeli jednak macie możliwość skorzystania z dodatkowych środków, to dobrze zaplanujcie ich wydawanie. Możecie rozpisać z uczniami i uczennicami całą kwotę na poszczególne spotkania i zastanowić się, na co chcecie ją przeznaczyć.

UCZESTNICY I UCZESTNICZKI ZAJĘĆ

Poznajcie grupę, z którą będziecie prowadzić zajęcia. Aby zapoznać się z grupą możecie po prostu ją odwiedzić, poobserwować na zajęciach, chociaż takie spotkanie nie zawsze jest konieczne. Wielu informacji może dostarczyć Wam wychowawca lub wychowawczyni danej grupy.

Ważne jest, żebyście zebrali jak najwięcej informacji. Po pierwsze dowiedzcie się, w jakim wieku są dzieci i jak duża jest to grupa. Warto też podpytać o zainteresowania maluchów, o to, co już czytali, czy mają ulubione lektury, czy potrafią już same czytać, jak pracują w grupie itp.

W drugiej kolejności wspólnie z uczniami i uczennicami poszukajcie informacji w internecie lub w bibliotece o tym, jakie są potrzeby dzieci w tym wieku. Zachęćcie uczniów i uczennice do samodzielnych poszukiwań. W ramach podsumowania możecie wspólnie przygotować prezentację na ten temat.

WYBÓR KSIĄŻEK

Aby wybrać konkretne tytuły, które chcecie wykorzystać na zajęciach, dobrze jest się wcześniej zapoznać z nowościami czytelnictwem, jak i przyjrzeć klasykom literatury dziecięcej. Dobrym źródłem informacji o nowościach czytelnictwa jest **wydawnictwo Ryms** (<http://ryms.pl>) oraz blogi czytelnictwa (adresy paru z nich możecie znaleźć **na stronie 8**). Ważnym źródłem informacji na temat książek jest również biblioteka.

Warto porozmawiać z bibliotekarką lub bibliotekarzem i dopytać, które książki będą odpowiednie dla dzieci w danym wieku. Postarajcie się, aby książki, które wybierze, w jakimś stopniu również interesowały Was: jeśli np. lubicie przyrodę, przeczytajcie z maluchami **Wielką Księgę Robali** Yuval Zommer (Warszawa 2017). Kochacie morze? Przeczytajcie **W morze** Piotra Karskiego (Warszawa 2017) albo **Patrzenie, morze** Karoliny Lijklema (Warszawa 2007).

CZAS

Jak często będziecie prowadzić spotkania? Co tydzień, co dwa tygodnie, raz w miesiącu? Wyznaczcie w miarę stały dzień tygodnia, w który będziecie przychodzić do dzieci. Cykliczna praca przyniesie lepsze efekty niż skondensowanie wszystkich spotkań w jednym tygodniu. Dzięki temu dzieci dłużej będą Was pamiętać i wejdą w głębszy proces edukacyjny. Poza tym będą czekać na każde spotkanie z Wami, szczególnie wtedy, gdy będą wcześniej wiedziały, kiedy mogą się Was spodziewać.

O której godzinie może odbyć się spotkanie? Ważne jest nie tylko to, aby dzieci z grupy mogły wziąć w nim udział, ale również, żeby Wam wszystkim pasował ten termin.

Jak długo będą trwały Wasze spotkania? Pamiętajcie, że dzieci dadzą radę się skupić przez ograniczony czas – w zależności od wieku mniej więcej od 15 do 25 minut. Po każdym takim bloku trzeba zrobić chwilę przerwy np. na wspólną zabawę.

Zaplanujcie też czas na przygotowanie zajęć.

Na początek umówcie się na półgodzinne spotkania raz w tygodniu, podczas których będziecie planować i rozdzielać zadania. Jeżeli jednak okaże się, że to za krótko, wydłużycie wówczas czas trwania wspólnych spotkań.

PODZIAŁ OBOWIĄZKÓW

Ustal z uczniami i uczennicami, kto będzie za co odpowiadał. Możecie zrobić tabelkę z rozpisanymi zadaniami. W internecie można znaleźć parę narzędzi, które mogą to ułatwić: np. **Trello** czy **Padlet**. Pamiętajcie, aby na liście uwzględnić osoby, które będą fotografować (nie zapomnijcie o konieczności zdobycia zgody od rodziców) i spisywały relacje z działań. Pisząc scenariusz swoich zajęć, zaznaczcie również, kto dokładnie będzie prowadził daną część spotkania. Postarajcie się, aby każda osoba miała przypisane zadanie. Oczywiście nie wszyscy muszą prowadzić zajęcia z dziećmi; niektórzy mogą czuć się lepiej, przygotowując materiały czy sprzęt.

EWALUACJA

Spróbujcie po każdym spotkaniu czytelniczym podsumowywać to, co się zadziało. Dzięki temu młodzież będzie mogła wyciągnąć wnioski z dotychczasowej pracy i wprowadzić ewentualne modyfikacje. Wspólnie zastanówcie się:

PYTANIA

- **Co sprawiło Wam największą przyjemność?**
- **Z czego jesteście najbardziej zadowoleni?**
- **Co Was najbardziej zaskoczyło?**
- **Co sprawiło Wam największą trudność?**
- **W jakim stopniu i w jaki sposób mieliście okazję wykorzystać swoje umiejętności i talenty?**
- **Co Wam się udało, a co chcielibyście poprawić?**

Wnioski dobrze jest spisać, tak aby nic nie umknęło (np. wykorzystując aplikację **Trello**).

Scenariusze spotkań czytelniczych dla dzieci

➔ Wstęp

Proponowane scenariusze zajęć są przygotowane z myślą o młodzieży prowadzącej zajęcia dla dzieci. **Oddajcie ster w jej ręce.** Uczniowie i uczennice mogą wykorzystać cały scenariusz lub skorzystać tylko z poszczególnych ćwiczeń. Może on też stać się inspiracją bądź wzorem dla powstania kolejnych scenariuszy. Ważne jest, żeby uczniowie i uczennice pracowali jak najbardziej samodzielnie i w miarę możliwości przejmowali odpowiedzialność za przebieg prowadzonych przez siebie spotkań. Podane scenariusze stanowią jedynie propozycję spotkania czytelniczego, którą możecie modyfikować według Waszych możliwości i potrzeb. Układając swój własny scenariusz, pamiętajcie, że dobór zabaw i aktywności nie jest przypadkowy. Służą one głębszemu zrozumieniu problemu zawartemu w czytanej historii.

Do każdego ze scenariuszy proponujemy konkretne pozycje książkowe, jednak są one tak skonstruowane, że można podmienić je na inne książki o tej samej tematyce (nie bazują na konkretnych cytatach czy fragmentach książek).

Na końcu scenariuszy znajdziecie również zestaw ćwiczeń – zabaw niezwiązanych bezpośrednio z tematyką zajęć. Wykorzystajcie je, jeżeli dzieci zaczną tracić zainteresowanie lub będzie im się trudniej skupić. Jeżeli boicie się, że nie będziecie wiedzieć, kiedy zrobić przerwę w czasie spotkania, poproście o pomoc np. wychowawcę lub wychowawczynię grupy.

PAMIĘTAJCIE

Kiedy czytacie książki najmłodszym, zadbajcie o to, aby robić to uważnie i z myślą o swoich słuchaczach i słuchaczkach. Najlepiej wcześniej przeczytajcie tekst, który będziecie prezentować na zajęciach, sprawdźcie, czy nie ma w nim trudniejszych słów, które trzeba będzie wytłumaczyć. Możecie wcześniej przetestować materiał np. na młodszym rodzeństwie, które szybko wychwyci zawite sformułowania. Wspólnie zastanówcie się wówczas, w jaki sposób wyjaśnić konkretne określenia lub zmodyfikować daną aktywność.

Tekst książki czytajcie dzieciom **dość wolno** (ale nie przesadzajcie, żeby nie brzmiało śmiesznie), **wyraźnie; zmieniajcie i modulujcie głos**. Możecie też wydawać odpowiednie odgłosy – jeżeli bohater wchodzi po schodach, możecie robić „tup, tup”, a jeśli królik chrupie marchew: „chrup, chrup”.

Róbcie przerwy, patrzcie na dzieci, sprawdzajcie, czy rozumieją tekst. Koniecznie pokażcie też obrazki z książki. To często bardzo ważna część lektury.

W czasie pierwszych zajęć warto też ustalić z małymi czytelnikami i czytelniczkami **zasady**, które będą Was obowiązywały w czasie zajęć. Możecie przygotować obrazki, które będą symbolizowały poszczególne zasady.

Mogą się wśród nich znaleźć następujące propozycje:

JESTEŚMY DLA SIEBIE MILI.

MÓWIMY POJEDYNCZO.

UWAŻNIE SŁUCHAMY W CZASIE CZYTANIA.

DZIELIMY SIĘ MATERIAŁAMI PLASTYCZNYMI I ZABAWKAMI.

Zasady oczywiście możecie rozszerzyć, jeżeli dzieci będą miały jeszcze jakieś potrzeby lub np. stałe reguły obowiązujące w grupie.

Obrazki można rozwiesić na ścianie na początku pierwszych zajęć i chwilę o nich z dziećmi porozmawiać. Warto zapytać, czy wszystko jest jasne i czy dzieci nie chciałyby dodać jakiejś zasady.

Scenariusz 1: GRUPA MŁODSZA

Temat: Gdzie mieszkają dzikie stwory, czyli o domach i domkach

Czas: 60 minut (z możliwością rozszerzenia na kolejne zajęcia)

Liczba prowadzących: 5-10 osób

Liczba uczestników: 15-25

Wiek uczestników: 5-6 lat

Cele dla ucznia:

- ➔ Dowiesz się, jak mogą mieszkać ludzie w różnych częściach świata.
- ➔ Zdecydujesz, co podoba ci się w domach, a co ci przeszkadza.
- ➔ Wybudujesz własny dom dla wymyślonych przez Ciebie mieszkańców i mieszkank.

Cele dla nauczyciela i osób prowadzących zajęcia:

Uczestnik po zajęciach:

- ➔ potrafi nazwać domy różnego typu (mieszkanie w bloku, dom jednorodzinny, tipi, igło itp.),
- ➔ opowiada, co podoba mu się w domach, a co mu przeszkadza,
- ➔ samodzielnie wykleja i dekoruje dom dla wymyślonych przez siebie mieszkańców i mieszkank,
- ➔ wyjaśnia, z czego mogą wynikać różnice w wyglądzie domów i co sprawia, że dom jest komfortowy (tę część można przenieść na kolejne spotkania).

Metody pracy:

zabawa ruchowa	pogadanka	praca z tekstem	praca plastyczna	samodzielny wybór

Materiały:

- ➔ kartki papieru i materiały plastyczne (klej, flamastry, kredki) dla całej grupy
- ➔ kolorowe domki z papieru (po 5 sztuk dla każdej osoby, w tym 1 zielony i 1 czerwony) – wybierzcie jakiś łatwy do wycięcia kształt np. stąd: <http://bit.ly/home-clipart>
- ➔ wycięte okna, drzwi, dachy, kominy, bryły domu – po jednym dla każdej osoby

⇒ ewentualnie ten sam zestaw materiałów tylko większy dla osoby prowadzącej

⇒ książki, np.: **Tam gdzie żyją dzikie stwory**, Maurice Sendak, Warszawa 2014, **Domy**, Carson Ellis, Warszawa 2016, **Mój Dom**, Delphine Durand, Warszawa 2012, **D.O.M.E.K** Mizielińskich, Warszawa 2008

Przebieg zajęć:

Prowadzenie spotkania zostało rozpisane na pięć osób, jednak możecie przydzielić zadania większej i mniejszej liczbie osób. Możecie też zdecydować, że pozostali prowadzący będą pomagać dzieciom w czasie zajęć, zachęcać je do udziału i wspierać. Nie traktujcie liczby prowadzących jako ograniczenia – jest ona ostatecznie zależna od Was. Ważne, aby każda osoba czuła się odpowiedzialna za jakieś zadanie i miała poczucie, że robi coś, w czym czuje się dobrze. Poniżej znajdują się propozycje, w jaki sposób można rozdzielić czynności między prowadzących.

1 Posadźcie dzieci w kręgu i usiądźcie razem z nimi, a najlepiej między nimi. Jeżeli nie wiecie jak to zrobić, a chcecie żeby wyszło naturalnie i żeby dzieci nie czuły się nieswojo, możecie rozpocząć zajęcia od zabawy.

PROPOZYCJA ZABAWY: WSZYSCY, KTÓRZY... | prowadzący **1** **2** | 7-10 minut

- 1** Pierwszy prowadzący zaczyna zabawę, mówiąc: *Wszyscy, którzy lubią zupę pomidorową, stają na środku koła.* Dzieci i pozostali prowadzący wykonują polecenie. Reszta (czyli ci, którzy nie lubią zupy) nie rusza się ze swoich miejsc.
- 2** *Wszyscy, którzy lubią liczyć, stają na jednej nodze.*
- 1** *Wszyscy, którzy lubią kolor niebieski, klaszczą w dłonie.*
- 2** *Wszyscy, którzy umieją pływać, skaczą jak żabki.*
- 1** *Wszyscy, którzy byli w zoo, kładą się na plecach.*
- 2** *Wszyscy, którzy jedli w tym tygodniu makaron, robią 10 kroków do przodu.*
- 1** *Wszyscy, którzy mają dobry humor, siadają w innym miejscu.*

Na koniec można dodać: wszyscy, którzy chcą usłyszeć superciekawą historię, podnoszą rękę. Powyższe stwierdzenia można modyfikować w zależności od grupy i potrzeb.

WAŻNE

Po każdym ćwiczeniu wszyscy powinni usiąść usiedli w kręgu w dowolnym miejscu. W ten sposób dzieci w naturalny sposób wymieszają się z prowadzącymi.

2 ROZMOWA | prowadzący **3** **4** **5** | 5 minut

Siedzicie już w kręgu. Aby wprowadzić dzieci w temat, porozmawiajcie z nimi o ich domach. Zaczynajcie od bardzo prostej zagadki-rymowanki (prowadzący nr **3**):

Co to jest? Ma okna, drzwi i ściany – tam właśnie mieszkamy? Najpewniej dzieci szybko odpowiedzą, że dom (jeśli nie – podpowiedzcie im trochę).

Powiedzcie potem, że dzisiaj tematem będą domy. Zapytajcie (prowadzący nr **4** i **5**):

PYTANIA

- **Jakie znacie typy domów?** (dom jednorodzinny, bliźniak, blok mieszkalny, apartament, chata itp).
- **Gdzie można mieszkać?** Spodziewajcie się każdego typu odpowiedzi (w ziemi, na łodzi, w mieszkaniu, w przyczepie, w lesie, w mieście, na księżycu itp.)
- **Jakie są najdziwniejsze miejsca do mieszkania?**

3 CZYTANIE | prowadzący **1** **5** | 15 minut

Prowadzący nr **5** i **1** wyjmują przygotowane wcześniej książki z zaznaczonymi fragmentami o domach (nie więcej niż sześć fragmentów, opisów konkretnych domów, np. z zaproponowanych wcześniej książek) – fragmenty powinny zawierać różnorodne opisy domów. Pamiętajcie, aby pokazać dzieciom ilustracje z książek do odpowiednich fragmentów. Po każdym z nich zapytajcie dzieci, jak wyglądał dom, o którym właśnie czytały. Możecie zadawać też pytania pomocnicze:

PYTANIA POMOCNICZE

- **Jakiego rozmiaru był dom?**
- **Jakiego był koloru?**
- **Z czego był zrobiony?**
- **Jak wyglądały jego okna i drzwi?**

4 GŁOSOWANIE | prowadzący **2** **3** | 5-10 minut

Prowadzący nr **2** rozkleja na ścianie lub rozkłada na podłodze obrazki domów z książek (kserokopie lub otwarte książki). Można także dodać obrazki domków, których opisy nie znalazły się w wybranych przez Was książkach, a które mogą być ciekawe (np. jurta, domek na drzewie, domek na kurzej łapce, dom w bucie itp.). Poproś, aby dzieci przeszły się po sali i dokładnie obejrzały obrazki. Przeprowadźcie głosowanie i wybierzcie dom, który najbardziej Wam się podobał.

Proponujemy przeprowadzenie głosowania przy wykorzystaniu wcześniej przygotowanych małych domków wyciętych z kolorowego papieru. Każde dziecko otrzymuje trzy papierowe domki w dowolnym kolorze (oprócz czerwonego i zielonego). Wręcza je w momencie głosowania prowadzący nr **3** i kładzie je przy tych obrazkach, które podobają im się najbardziej. Może położyć wszystkie trzy w jednym miejscu, a może je rozłożyć na dwa lub trzy obrazki.

5 PREZENTACJA WYNIKÓW | prowadzący 4 | 10 minut |

Prowadzący nr **4** liczy głosy i wybiera domek, który zdobył najwięcej głosów. Pokażcie wszystkim wybrany domek. Prowadzący pyta:

PYTANIA

- Co Wam się podoba albo nie podoba w tym domku?
- Kto chciałby mieszkać w takim domku? Dlaczego?
- Czyj to mógłby być domek?
- Kto i gdzie widział podobny domek na żywo?

Jeżeli jest to domek, do którego pasuje jakiś fragment z książki, można jeszcze raz przeczytać dany fragment.

Dodatkowo warto zapytać dzieci (jeżeli robicie tylko jedno spotkanie):

- **Dlaczego domy są takie różne? Od czego to zależy?** (Od temperatury, wielkości rodzin, sposobu życia, dostępnych materiałów, gustów itp.).

6 ZBUDUJEMY DOM | prowadzący 5 1 | 10-20 minut |

Jeżeli jest taka możliwość, usiądźcie przy stolikach. Prowadzący nr **5** pomaga dzieciom się usadzić, a w tym czasie prowadzący nr **1** wyjmuje i kładzie wyciętą wcześniej bryłę domu (mniej więcej wielkości A4 lub większym) i pyta dzieci, czy to jest dom. Niezależnie od tego, czy dzieci odpowiedzą tak czy nie, zapytajcie, czego jeszcze brakuje, aby był to dom. Dzieci wymieniają kolejne elementy domu, które prowadzący ma ukryte, i za każdym razem, kiedy wymieni jakiś element, wyciąga go i przykleja w odpowiednim miejscu:

- dach,
- komin,
- okna (najlepiej duże),
- drzwi (i ew. klamka).

Kiedy dom jest gotowy, dzieci dostają swoje zestawy do budowania domków oraz flamastry lub kredki i zadanie, aby dorysować w swoim domu mieszkańców i mieszkanki (np. w oknach), kwiatki, firanki, może pieska albo kotka? Można to zrobić, prosząc dzieci, aby przy użyciu kredek lub flamastrów zaczerpowały ten obrazek i sprawiły, że stanie się prawdziwym domem. Takim, w którym ktoś mieszka! Dzieci najpierw nakleją w odpowiednich miejscach poszczególne elementy, a potem rysują. Wszyscy prowadzący przysiadają się do dzieci, pomagają im w razie potrzeby, pytają się o ich prace i pomysły.

Po zakończeniu pracy wszyscy siadają w kręgu i chętne dzieci mogą opowiedzieć o swoich rysunkach.

- **Kto mieszka w Waszych domkach?**
- **Czy są tam jakieś zwierzątka? Jakie?**
- **Czy narysowaliście jakieś roślinki, kwiatki, drzewa przed domem?**
- **Co jeszcze znalazło się na Waszych rysunkach?**

PYTANIA POMOCNICZE

Na pożegnanie rozdaj dzieciom po jeszcze jednym wyciętym małym domku w kolorze czerwonym i zielonym. Poproś, aby wrzuciły do słoika domek czerwony, jeżeli zajęcia im się nie podobały, a zielony, jeżeli się podobały.

WAŻNE

Najpierw wspólnie ustalcie, który domek jest czerwony, a który zielony. Jeżeli macie wątpliwości, czy dzieci będą wiedziały, który domek wrzucić, można dorysować dodatkowo uśmiechniętą i smutną buźkę.

INSPIRACJE

Sprawdźcie, czy w Waszej bibliotece znajdziecie inne książki dotyczące tej tematyki:

- **Pan Tom buduje dom**, Stefan Themerson, Warszawa 2007
- **W naszym domu jest**, Isabel Minhos Martins, Warszawa 2013 – można wykorzystać do kolejnego spotkania, które dotyczyłoby tego, co znajduje się w domu
- **Mapy**, Aleksandra i Daniel Mizielińscy, Warszawa 2012 – świetne, żeby zobaczyć, jak mieszkają ludzie w różnych częściach świata
- **Ignać Kitek. Architekt**, Andrea Beaty, Warszawa 2017
- **Młody Frank Architekt**, Frank Vivy, Łódź 2016

Metody pracy:

spacer dydaktyczny	rozmowa	praca z tekstem literackim	zabawa ruchowa	praca plastyczna

Materiały:

- ⇒ małe torebki albo woreczki dla każdej osoby uczestniczącej w zajęciach
- ⇒ karty pracy dla każdej osoby uczestniczącej w zajęciach
- ⇒ rekwizyty (im więcej różnorodnych, tym lepiej: marchewki lub inne warzywa korzeniowe, roślina wraz z korzeniami, gumowe robale, kawałek rury, kable, pociąg, kamień itp.)
- ⇒ odtwarzacz bądź laptop z głośnikami i dowolna muzyka
- ⇒ duża płachta materiału
- ⇒ **Pod ziemią, pod wodą**, Aleksandra i Daniel Mizielińscy, Warszawa 2016

Przebieg zajęć:

1 WYPRAWA | prowadzący **1** z pomocą pozostałych prowadzących | 30 minut

Ubierzcie się wszyscy w ubrania wyjściowe i wyjdźcie na podwórko. Jak już będziecie na zewnątrz, zберите dzieci i poproście je (prowadzący nr **1**), aby bardzo uważnie przyjrzały się ziemi w różnych miejscach:

- ➔ pod drzewami
- ➔ na trawniku
- ➔ wokół piaskownicy
- ➔ na chodniku itp.

1a WERSJA PLENEROWA:

Rozdajcie uczniom i uczennicom karty pracy i poproście, żeby zaznaczyli rzeczy, które udało im się zobaczyć. Poglądowa karta pracy znajduje się na następnej stronie, ale warto ją rozszerzyć o własne pomysły. Na karcie znajdują się też puste miejsca, które dzieci mogą uzupełnić o narysowane przez siebie znaleziska.

Pamiętajcie, żeby wziąć ze sobą na zewnątrz kredki!

KARTA PRACY:

OBRAZEK	GDZIE TO ZNALAZŁAŚ/ ZNALAZŁEŚ?

1b WERSJA W SALI

Poproście dzieci, żeby przyniosły na zajęcia podziemne znaleziska: patyczki, kamyki, roślinki (dzieciom można rozdać małe torebki albo woreczki, aby mogły schować swoje znaleziska). Uwrażliwcie dzieci, aby nie zabierały z dworu owadów i innych żywych stworzeń, a także żeby nie zrywały kwiatów z miejskich rabatek. To zadanie jest możliwe do wykonania, jeżeli dzieci wyszły na przedszkolne lub szkolne podwórko, bezpieczne i pozbawione śmieci.

2 CO TO JEST GLEBA? | prowadzący 2 3 | 10 minut

Zakończcie wyprawę, rozbierzcie się i usiądźcie w kręgu. Prowadzący nr 2 zadaje pytania:

PYTANIA

- ➔ **Co zobaczyliście, kiedy przyglądaliście się ziemi z bliska?**
- ➔ **Czy widzieliście jakieś zwierzęta, które mieszkają pod ziemią?**
- ➔ **Co przynieśliście ze sobą? Co udało Wam się znaleźć?**

Po zakończeniu rozmowy i oględzinach skarbów (które można wykorzystać później, robiąc swój własny przekrój ziemi, np. w słoiku), prowadzący nr 3 zadaje kolejne pytanie:

➔ Co to jest ziemia?

Dzieci najpewniej szybko powiedzą, że jest to planeta, ale również gleba (to po czym chodzimy, w czym rosną kwiatki itp.).

➔ A z czego składa się ziemia, gleba?

Na potrzeby zajęć wystarczy, żeby dzieci wiedziały, że składa się z **rozdrobionych skał** (piasku), **wody**, **powietrza**, **roślin** i innych elementów organicznych (czyli pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego). Można w tym momencie pokazać dzieciom prosty schemat gleby. Przykładowy znajduje się tutaj. →

3 POD ZIEMIĄ – CZYTANIE | prowadzący 4 1 | 20 minut

Prowadzący nr 4 i 1: **Wicie już, co się znajduje na Waszym podwórku, wicie też z czego składa się ziemia. Za chwilę dowiecie się, co jeszcze można tam znaleźć...**

Prowadzący wyjmuje książkę pt. **Pod ziemią, pod wodą** i zaczyna czytać. Książka Mizielińskich składa się z dużej ilości wykresów i obrazków. Jest też dość obszerna. Proponujemy wybrać tylko niektóre strony: np. jedną dotyczącą zwierząt, jedną dotyczącą roślin, jedną o tunelach i jedną o rurach lub kablach. Przy czytaniu takiej książki ważne jest, żeby wszyscy mieli okazję przyjrzeć się obrazkom. Jeżeli nie macie możliwości zdobycia większej liczby egzemplarzy, czytajcie tak i róbcie tyle przerw, żeby wszyscy mogli zobaczyć obrazki.

4 ZABAWA RUCHOWA | prowadzący 2 3 | 10 minut

Położcie na środku wcześniej przygotowane rekwizyty związane z ziemią (albo same obrazki przedmiotów). Niech przedmiotów będzie dziesięć. Wszyscy zapamiętują przedmioty. Prowadzący tłumaczy, że teraz je przykryje i zabierze lub dołoży jakieś przedmioty, a zadaniem dzieci będzie powiedzieć, co się zmieniło, czego brakuje. Kiedy przedmioty są przykryte, w tle gra muzyka, dzieci chodzą, biegają lub tańczą z prowadzącym nr 3. Kiedy muzyka cichnie, wszyscy stają, a prowadzący nr 2 odkrywa przedmioty. Dzieci zgadują, co się zmieniło, po czym rozpoczyna się kolejna runda.

Zabawę można powtórzyć parę razy. Z wariantami: można coś dokładać, zabierać można więcej niż jedną rzecz itp.

5 CO W ZIEMI PISZCZY? | prowadzący 2 3 4 | 10 minut

Prowadzący nr 2: **Przeczytaliśmy, co można spotkać pod ziemią, a teraz zastanówmy się, co jeszcze pod ziemią mogłoby się znaleźć?**

Rozdajcie dzieciom kartki (mogą być jasnobrązowe) i poproście, żeby narysowały, co jeszcze ich zdaniem mogłoby się znaleźć pod ziemią. Może podziemne miasto, a może kraina wrózek? A może skarbiec? Albo podziemne rzeki i jeziora?

Prowadzący nr 3 i 4 pomagają dzieciom usiąść w miejscu, gdzie będzie im wygodnie rysować, i rozdają materiały plastyczne.

6 PODSUMOWANIE | prowadzący 1 | 10 minut

Poproście, aby dzieci położyły swoje prace na środku pokoju. Można je skleić razem, tak aby stworzyły „powierzchnię ziemi”, czyli ułożyły się w koło. Wszystkie dzieci oglądają swoje prace, po czym siadają w kręgu.

Na koniec możecie wrzucić do słoika wszystkie skarby, które przynieśliście z dworu. To Wasza pamiątka z zajęć.

Ćwiczenie: Stonoga

Uczestnicy i uczestniczki dzielą się na dwa równe zespoły i ustawiają się w rzędach na linii startu. Zawodnicy i zawodniczki w rzędzie kładą ręce na ramionach osoby stojącej przed nimi. W ten sposób powstały dwie stonogi.

Na sygnał rozpoczęcia gry obie stonogi robią przysiad i w tej pozycji starają się szybko dotrzeć do mety.

Jeśli w czasie biegu zespół się rozerwie, wówczas stonoga musi się zatrzymać, uporządkować i dopiero wówczas biec dalej.

Zwycięża ten zespół, który jako pierwszy dobiegnie do mety.

Ćwiczenie: Zabawa w statek

Grupa ustawia się w szeregu na środku sali. Kiedy prowadzący woła: **NA PRAWĄ BURTE!**, wszyscy biegną na prawo. Kiedy woła: **NA LEWĄ BURTE!**, wszyscy biegną na lewo. Kiedy woła: **NA ŚRODEK!**, wszyscy wracają na środek pomieszczenia.

Prowadzący wydaje komendy coraz szybciej, a ostatnia osoba dobiegająca do szeregu wypada z gry.

Ćwiczenie: Stonoga dla młodszych dzieci

Dzieci idą gęsiego, każdy trzyma osobę z przodu za biodra. Wszyscy mają szeroko rozstawione nogi i w ten sposób maszerują, kołysząc się z boku na bok. Śpiewają lub rytmicznie recytują:

**IDZIE SOBIE STONOGA/ STONOGA, STONOGA/
KAŻDA INNA JEJ NOGA/ JEJ NOGA, BĘC!.**

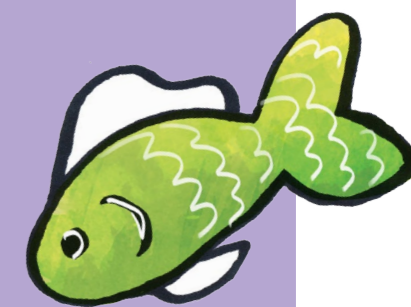
Po „bęc” wszyscy stają z szeroko rozstawionymi nogami, a ostatnia osoba przechodzi pod nimi (lub się przeczołguje).

Zabawę można powtórzyć kilkakrotnie.

Ćwiczenie: Zabawa w sieć

Uczestnicy i uczestniczki dzielą się na dwa zespoły: jeden zespół tworzy koło – to sieć, drugi to ryby. Ryby stają wewnątrz koła. Na sygnał ryby starają się wydostać z sieci w najrozmaitszy sposób: próbują przeskoczyć przez splecione mocno ręce, przesunąć się pod nimi jak przez oczka sieci, podpełznąć lub przerwać sieć. Po upływie określonego czasu prowadzący przerywa grę i liczy ryby, które wydostały się z sieci. Następnie zarządza zamianę ról. Wygrywa ten zespół, w którym w momencie przerywania gry więcej ryb znalazło się poza siecią.

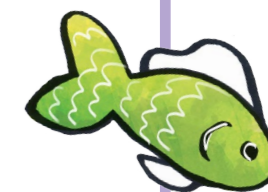
Uwaga! Prowadzący pilnuje, aby przy próbach wydostania się z sieci używano jedynie dozwolonych sposobów.

INSPIRACJE

Inne tego typu ćwiczenia możecie znaleźć na stronach:

- <http://zabawnik.org/>
- <http://zabawy.zielonagrupa.pl/>
- **Wymiana młodzieży – pomysły, metody, działania – Energizery**, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu”, pod. red. Krystyny Marcinkowskiej, <http://bit.ly/energizery>

Rozdział III

Czytamy i działamy.

czyli lokalna akcja czytelnicza

Akcja czytelnicza w Waszej szkole i okolicy, do której w ramach PoczytajMY zapraszamy Was, to wiele bezpośrednich korzyści dla lokalnej społeczności i młodych organizatorów i organizatorek. Jak ją przeprowadzić z sukcesem? **Poczytajcie poniżej!**

*Docendo discimus*¹ – Ucząc innych, sami się uczymy. Młodzi ludzie, czytając dla innych i wymyślając twórcze sposoby na przekonanie rówieśników i sąsiadów, że warto sięgać po książki, sami bardzo rozwijają się jako czytelnicy. Zatem... **do akcji!**

¹ Parafraza z „Listów” Seneki.

Czym jest akcja czytelnicza i jakie daje efekty?

Akcja czytelnicza stanowi część zadań, które organizujecie w ramach działalności klubu, podobnie jak spotkania czytelnicze dla najmłodszych. Akcja jest wydarzeniem organizowanym przez zespół młodych ludzi pod kierunkiem nauczyciela lub nauczycielki, odbywającym się w ustalonym wcześniej terminie w przestrzeni szkoły lub w okolicy, np. w centralnym punkcie miejscowości. Akcja ma na celu promocję czytelnictwa i może być skierowana zarówno do uczniów i uczennic danej szkoły, jak i szerzej – do lokalnej społeczności.

➔ Kryteria dobrej akcji czytelniczej

Opracowując spotkania czytelnicze dla najmłodszych, pamiętajcie, aby kilka spotkań w klubie poświęcić na zaplanowanie akcji czytelniczej. Jest to większe przedsięwzięcie, dlatego warto jak najbardziej szczegółowo zaplanować poszczególne jego elementy.

WAŻNE

Dla powodzenia akcji ważne jest:

- właściwe zaplanowanie swojej pracy i pracy zespołu (o tym więcej w kolejnej części),
- wyznaczenie konkretnego i jak najbardziej odpowiedniego czasu i miejsca wydarzenia,
- określenie potrzeb odbiorców i odbiorczyń Waszych działań (np. innych uczniów i uczennic ze szkoły) i uwzględnienie ich przy planowaniu akcji,
- jak najszersze włączenie do akcji lokalnej społeczności, by jej udział był aktywny i twórczy, a przez to angażujący i skuteczny.

Liczy się pomysł na konkretne działanie, który wyrasta z zainteresowań uczniów i uczennic oraz chęci zrobienia czegoś dla swojego otoczenia – z pożytkiem dla innych, ale i z myślą o własnej frajdzie i satysfakcji.

Lokalna akcja czytelnicza realizowana przez uczniów i uczennice wpisuje się w wymagania ogólne nowej podstawy programowej dla szkoły podstawowej – zarówno dotyczące ważnej roli czytania w rozwoju młodych ludzi, jak i realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej.

Skala i charakter akcji mogą być różne – od wydarzenia wewnątrzszkolnego, np. polecenia sobie ulubionych lektur czy zachęcania do korzystania z zasobów biblioteki, po wyjście poza szkołę i akcję w wybranym punkcie Waszej miejscowości z udziałem mieszkańców i mieszkank oraz władz lokalnych (np. wspólne czytanie dzieł polskiej klasyki literackiej).

Możecie pomyśleć, czy jako klub nie chcecie włączyć się w dużą akcję czytelniczą organizowaną na skalę krajową lub międzynarodową. Udział w niej, poza wskazaniem głównego pomysłu na działanie – jak **Święto Wolnych Książek** (<http://bookcrossing.pl/swieto-wolnych-ksiazek>), **Tydzień Czytania Dzieciom** (<http://calapolskaczytadzieciom.pl/tydzien-czytania-dzieciom>) czy **Noc Bibliotek** (<https://nocbibliotek.org/>) – często łączy się z cennym wsparciem ze strony ogólnopolskich organizatorów tych wydarzeń. Informacje o akcji pojawiają się w mediach, często można pobrać materiały pomocne w jej organizacji i promocji – plakaty czy scenariusze zajęć. Z kolei postawienie na autorski pomysł zorganizowania wydarzenia pozwala lepiej odpowiedzieć na potrzeby i specyfikę środowiska, w którym działacie.

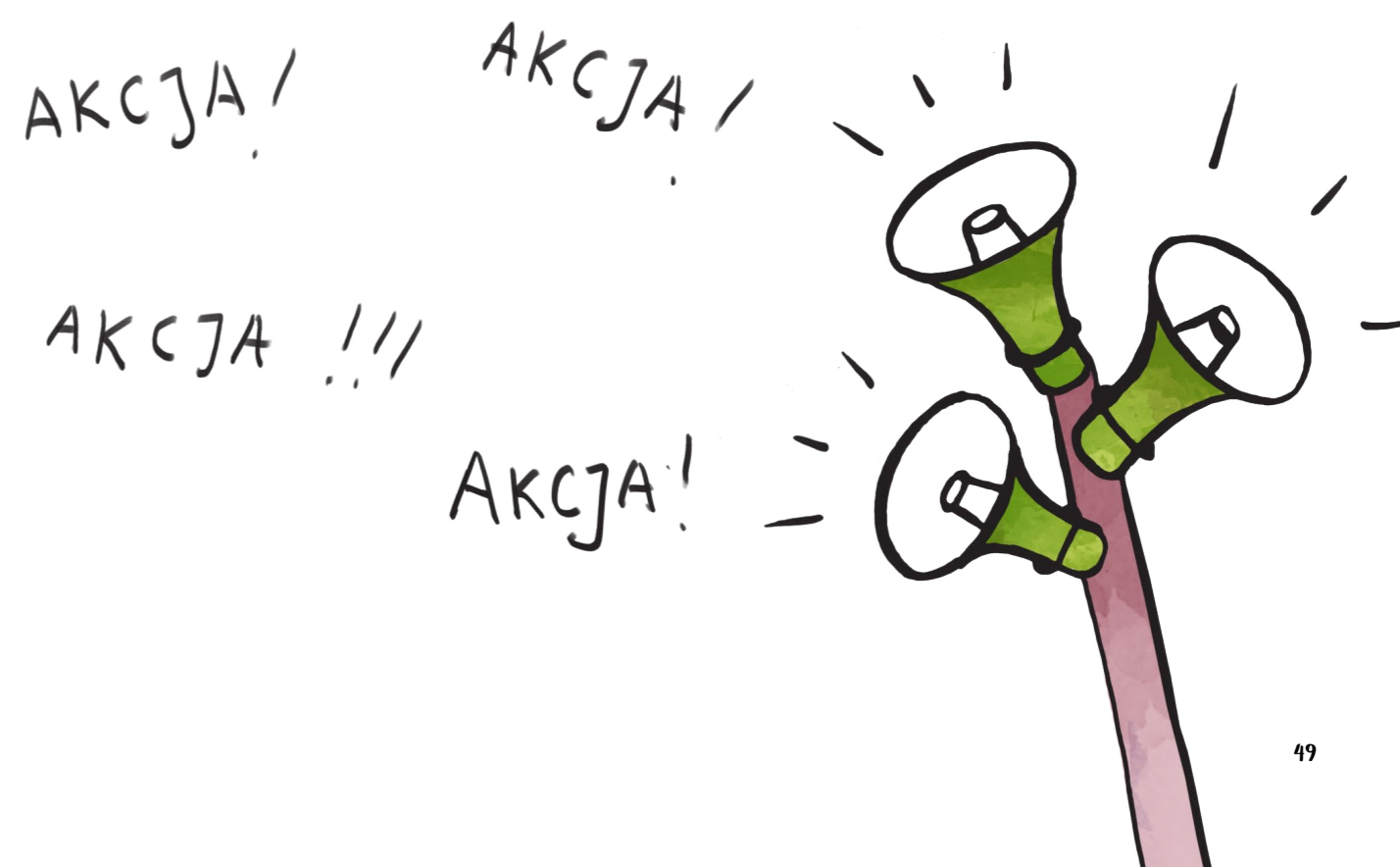
Akcja może być całkowicie osobną propozycją kulturalną w kalendarzu lokalnych wydarzeń albo odbywać się jako część większej imprezy, np. dorocznego święta Waszej miejscowości.

Niezależnie od formy Waszych działań, zorganizowanie akcji czytelniczej otwiera przed klubem nowe możliwości. Każda z opcji daje wiele korzyści edukacyjnych i społecznych zarówno osobom zaangażowanym organizacyjnie, jak i odbiorcom i odbiorczyniom wydarzenia.

➔ Co daje klubowi zorganizowanie lokalnej akcji czytelniczej?

- Buduje i wzmacnia relacje klubu i całej szkoły ze społecznością lokalną – rodzicami i sąsiadami; pomaga zbudować nieformalne relacje sąsiedzkie; dzięki wyjściu z akcją na zewnątrz uczniowie i uczennice otrzymują możliwość zrobienia wspólnie czegoś dla lokalnej społeczności; szkoła zyskuje wizerunek miejsca aktywnego i zainteresowanego działaniem na rzecz otoczenia.
- Wspólna, uznana przez wszystkich członków i członkinie zespołu idea, że warto propagować czytelnictwo, integruje uczniów i uczennice, pomaga w rozwijaniu współpracy, sprawia, że łatwiej im przełożyć chęci i pomysły na konkretne działania.
- Publiczny charakter akcji czytelniczej rozwija umiejętności skutecznej komunikacji młodzieży i uczy zachowania w sytuacjach publicznych, a efekt końcowy daje jej poczucie sprawstwa i mocy.
- Wszystkim zaangażowanym osobom stwarza możliwość wspólnego, aktywnego, twórczego uczestniczenia w kulturze, buduje przestrzeń do wymiany myśli i wiedzy, do spotkań, rozmów, dyskusji o ważnych lekturach i wartościach.
- Może być doskonałą okazją do nawiązania i rozwijania współpracy szkoły z lokalnymi instytucjami, firmami, organizacjami, co stworzy szansę na włączenie się nowych osób w Wasze działania i zaowocuje wsparciem w przyszłości.

Jak dobrze zorganizować lokalną akcję czytelnicza?

Zorganizowanie akcji planujcie zgodnie z Waszym harmonogramem. Spotkajcie się z całym klubem i ustalcie krok po kroku, co należy zrobić i w jakiej kolejności.

Podczas przygotowań warto się zastanowić, **do kogo dokładnie kierowane są działania** – w ten sposób określicie grupę docelową. Czy to mają być Wasi rówieśnicy ze szkoły? Rodzice uczniów i uczennic z najmłodszych klas? Nauczyciele i nauczycielki? Sąsiedzi mieszkający niedaleko szkoły?

Wybierzcie temat. Akcja czytelnicza stanowi ukoronowanie całej działalności Waszego klubu. Postarajcie się przygotować taką akcję, w której sami chcielibyście wziąć udział.

Ważne, by z wybranym tematem Waszej akcji identyfikowały się wszystkie osoby zaangażowane w pracę klubu. Niech temat będzie także dla Was ciekawy; w tym celu **rozważcie propozycje** wszystkich członków i członkiń zespołu. Ostateczną decyzję, jaką akcję zrealizujecie, możecie podjąć poprzez dyskusję i ostateczne porozumienie lub poprzez głosowanie (jawne albo tajne).

Następnie **stwórzcie harmonogram** akcji czytelnicznej i oszacujcie, ile czasu potrzeba na każde z pojedynczych działań prowadzących do finału.

Określcie, jakie zasoby będą potrzebne do realizacji poszczególnych zadań i całej akcji. Ustalcie, jak członkowie i członkinie zespołu podzielą się poszczególnymi zadaniami i rolami. Tak jak w przypadku spotkań czytelnicznych zadbać o jak najbardziej konkretny opis poszczególnych zadań oraz przypisanie ich odpowiednim osobom zgodnie z ich kompetencjami i zainteresowaniami.

Zastanówcie się także nad następującymi kwestiami:

- Jak ma wyglądać sam dzień akcji? Co Wam jest potrzebne? Gdzie przeprowadzicie akcję? Kogo należy powiadomić o tym? Jak przygotujecie to miejsce?
- Kto się zajmie promocją akcji? Kto zgromadzi materiały? Kto będzie fotografował, a kto filmował?
- Kto napisze scenariusz wydarzenia – co krok po kroku ma się w tym dniu wydarzyć? Kto poprowadzi akcję?
- Kto zaprosi gości?

Wypiszcie dokładnie, co ma się w tym dniu wydarzyć i porozdzielajcie między sobą zadania – analogicznie jak przy planowaniu całej pracy klubu.

Podczas przygotowań do akcji warto się regularnie spotykać, by monitorować stan realizacji zadań i wspierać się nawzajem.

Inspiracje, czyli pomysły na akcje czytelnicze w Waszej szkole (i poza nią)

Pomysłów na lokalne działania promujące czytelnictwo oczywiście może być wiele, ogranicza Was tylko wyobraźnia i warunki szkolne. Można zacząć od naprawdę małych, ale twórczych działań, które zostaną zauważone i wywołają w odbiorcach i odbiorczyniach zaciekawienie, pozytywne skojarzenia i przekonanie, że czytanie książek jest czymś atrakcyjnym również dla młodych ludzi.

INSPIRACJE

- **Maraton czytelniczy** – w wybranym dniu czytanie przez szkolny radiowęzeł fragmentów wciągającej powieści. Uczniowie i uczennice mogą czytać na zmianę, co pozwoli zaangażować większą ilość osób.
- **Happening** – artystyczne wydarzenie z książkami w roli głównej, według opracowanego scenariusza. Można je zorganizować w szkole lub w przestrzeni publicznej, np. na rynku, głównym placu, w parku, na boisku, na dworcu czy w innych uczęszczanych miejscach Waszej miejscowości.
- **Scenki literackie** – przygotowanie i odgrywanie scenek z lektur w bibliotece lub na korytarzu. Mogą to być np. uwspółcześnione wersje klasyki (jako inspirację polecamy scenki sienkiewiczowskie: <https://nocbibliotek.org/scenki-sienkiewiczowskie>), a także rejestracja i publikacja krótkich filmów w internecie.
- **Podchody** (czy ich nowa wersja – „questing”) – gra terenowa po miejscowości z zadaniami literackimi po drodze, np. szlakiem ulubionego bohatera czy autorki albo odnajdywanie ukrytych książek dzięki podpowiedziom literackim. Jak zorganizować grę miejską, możecie przeczytać w publikacji CEO – **Rozegraj okolicę!**, Centrum Edukacji Obywatelskiej, pod red. Anny Kiszki, Warszawa 2015: <http://bit.ly/rozegraj-okolice>.
- **Warsztat z projektowania** nowych okładek ulubionych książek, tworzenie projektów ekslibrisów.
- **Półka z pomysłami** na stronie akcji **Noc Bibliotek** – znajdziecie tu ponad 100 propozycji działań promujących czytanie dla dzieci, młodzieży i dorosłych: <https://nocbibliotek.org/polka-z-pomyslami>.

➔ Bookcrossing, czyli wymiana książek w szkole

Bookcrossing, czyli „uwalnianie” i wymiana przeczytanych książek poprzez pozostawianie ich w miejscach publicznych (np. w pociągach, na parkowych ławkach czy na specjalnych „bookcrossingowych” półkach), to międzynarodowa akcja społeczna popularyzująca czytelnictwo, a dla Was prosty sposób na działanie, które możecie zorganizować zarówno w przestrzeni szkoły, jak i poza nią. Książki można pożyczyć i poczytać „na miejscu”, na okolicznej ławce albo zabrać do domu i puścić w dalszy obieg po lekturze.

Akcja narodziła się w 2001 roku w Stanach Zjednoczonych, w Polsce jest obecna od 2003 roku, czyli ma już kilkunastoletnią tradycję, a co roku w czerwcu organizowane jest **Święto Wolnych Książek**. Więcej informacji znajdziecie na stronie: <http://bookcrossing.pl>. Tam też możecie zarejestrować, czyli wprowadzić do systemu, każdą uwalnianą książkę i wkleić do niej numer.

Akcja „Uwolnij książkę” w Waszym wydaniu może polegać na:

- **Utworzeniu** w szkole punktu wymiany książek: może to być specjalny regał w bibliotece lub półka w ważnym punkcie szkoły czy na szlaku komunikacyjnym. Warto umieścić na niej napis: „Weź książkę / Zostaw książkę” oraz ewentualnie krótki regulamin korzystania z półki.
- **Ustawianiu** w nietypowych miejscach w szkole tematycznych półek na książki zbierane podczas akcji bookcrossingowej. W ten sposób lektury mogą odpowiadać miejscu, np. w szatni przy sali gimnastycznej mogą znajdować się biografie sportowców i sportowczyń, a w pracowni plastycznej książki o sztuce. Nie zapomnijcie dodać hasła zachęcających do sięgania po tytuły i czytania!
- **Założeniu** w szkole i oznaczeniu miejsc do czytania lub przyjaznych czytaniu (oczywiście poza biblioteką). Może to być np. szeroki parapet z poduchami, przy którym również ustawicie „wolną” półkę.

Akcja może też oczywiście wyjść poza szkołę i polegać na zakładaniu tzw. mikrobibliotek czy bibliotek plenerowych, zwanych też książkodzielniami, np. w lokalnych parkach czy na placach zabaw, gdzie uczniowie i uczennice ustawiają półki na książeczki dla dzieci i zostawiają tam zdjęte z pawlaczy i strychów lektury swojego dzieciństwa. **Ważna jest taka konstrukcja biblioteczeki, by książki były zabezpieczone przed deszczem (np. przez osłonkę z pleksi).**

PAMIĘTAJCIĘ

Dzielcie się książkami, które sami chcielibyście przeczytać! Polecajcie te pozycje, które były dla Was inspirujące, ciekawe, coś w Was zmieniły.

Bardzo istotne jest, by tym działaniom zawsze towarzyszyła prowadzona przez młodych ludzi akcja informacyjna – o idei wędrujących książek, potrzebie dzielenia się z innymi przyjemnością z dobrej lektury, pożytecznej alternatywie dla wyrzucania i niszczenia książek itd.

➔ *Lektury pokoleniowe: co czytali, kiedy byli mali?*

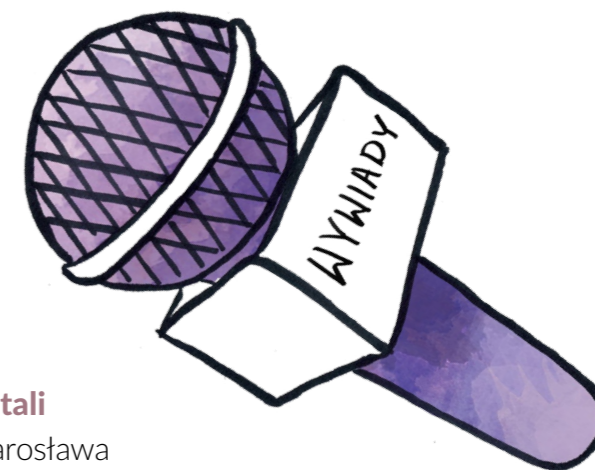
Co czytali, kiedy byli w wieku szkolnym rodzice, dziadkowie, nauczycielki i nauczyciele? Po które z tych lektur chętnie sięgają młodzi ludzie również dziś i co sprawia, że książki te przetrwały próbę czasu? Czy klasyka literacka jest wciąż czytana przez młode pokolenie? Co znajdowało się w kanonie lektur kiedyś, a jakie pozycje znajdują się dzisiaj i dlaczego? Warto na ten temat zorganizować dyskusję, a może nawet debatę szkolną lub publiczną – z udziałem sąsiadów, rodziców, dziadków i oczywiście uczniów i uczennic.

Inne sposoby na inspirujące młodych ludzi i integrujące społeczność lokalną spotkania wokół lektur młodości mogą mieć oczywiście formę wywiadów, prowadzonych i prezentowanych w różnej formie, np.:

- **rozmów** przeprowadzanych przez uczniów i uczennice na scenie podczas finału akcji w plenerze, np. na pikniku rodzinnym,
- **filmów z wywiadami** kręconych i umieszczanych na fanpage'u czy stronie akcji,
- **wywiadów na żywo** w szkolnym radiowęźle czy audycji na ten temat z udziałem zaproszonych gości,
- **wywiadów i recenzji drukowanych** w szkolnej gazecie czy w lokalnych mediach.

Korzystając z zebranej wiedzy o dawnych lekturach, warto założyć w szkolnej bibliotece, ale też w różnych miejscach w szkole kąciki czytelnicze z polecanymi książkami i włożyć do nich recenzje autorstwa różnych pokoleń czytelników i czytelniczek – od dziadków, przez rodziców, do uczniów i uczennic, czyli dzieci.

Jako inspirację do takich działań i źródło wspaniałych lektur polecamy książkę **Co czytali sobie, kiedy byli mali?** Ewy Świerżewskiej i Jarostawa Mikołajewskiego (Warszawa 2014). Sprawdźcie, czy nie ma jej w Waszych bibliotekach!

➔ *Jak umieścić cytaty z książek w przestrzeni szkolnej i poza nią?*

Można wspólnie opracować **literacką grę karcianą** z wykorzystaniem cytatów z ulubionych książek i grać w nią w świetlicy, w szkolnej bibliotece, na boisku czy w parku. Gry „**Flirt towarzyski**” z twórczością klasyków polskiej literatury powstają co roku w ramach akcji **Noc Bibliotek** i świetnie integrują osoby goszczące na wydarzeniu.

Jak stworzyć grę z cytatami?

Najważniejszy jest wybór autorów i autorek, których twórczość cenią i lubią młodzi ludzie, i chcą ją popularyzować. Kolejny krok to wyszukanie w ich książkach ciekawych cytatów, które zostaną umieszczone w grze jako zachęta do nawiązania kontaktu między uczestnikami i uczestniczkami gry.

Nie tylko gra, ale i sam wybór cytatów, które wejdą w jej skład, może stanowić przednią zabawę! Po wybraniu cytatów należy je zestawić, najlepiej po dziesięć, i umieścić na kilkudziesięciu (minimum dwudziestu) kartach, które następnie należy wydrukować na dość sztywnym papierze, pociąć... i gra gotowa!

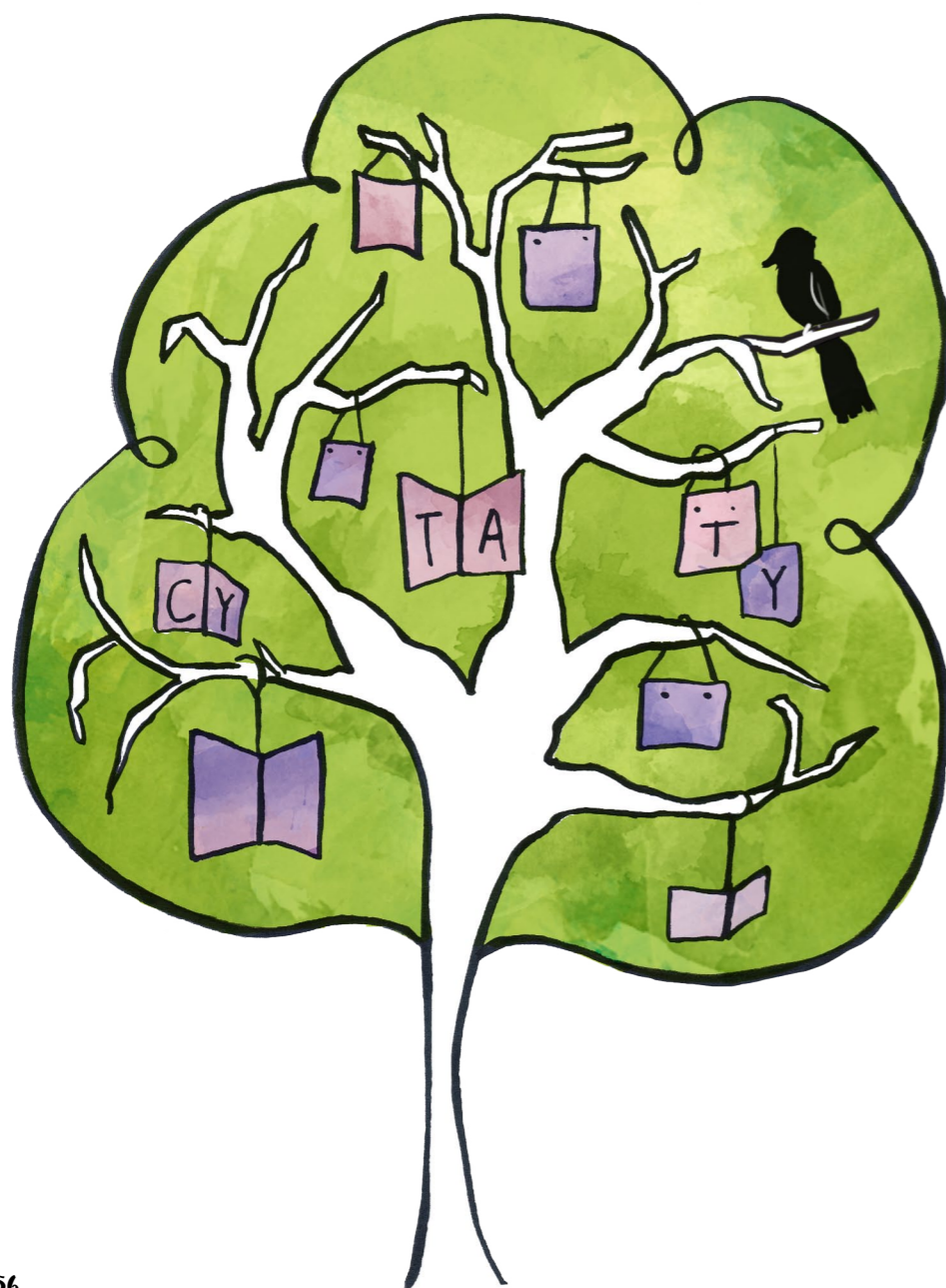
Rewers można przyozdobić ilustracjami do cytatów, wykonanymi przez uczniów i uczennice. Można też wykorzystać logo czy plakat akcji.

Intrygujące **cytaty literackie** (np. na określony temat) można też umieścić w nietypowych miejscach w szkole i w przestrzeni publicznej, np. w formie napisów pod stopniami schodów albo w formie szablonów odbitych na chodniku na trasach do szkoły z przystanków autobusowych – mają zaskakiwać, zaciekawiać i... zachęcać do lektury.

Można też założyć w okolicach biblioteki czy przy szkolnej szatni **szkolną ścianę czytelnicznych inspiracji** z cytatami, tytułami, ulubionymi autorami i autorkami czy recenzjami przeczytanych książek. Warto to też zrobić równoległe online, w internecie – np. w formie bloga czy na stronie akcji na Facebooku.

Ciekawym pomysłem może być także tworzenie **rankingów najciekawszych książek** opracowywanych przez poszczególne klasy. W szkolnej bibliotece możecie wyznaczyć specjalne miejsce na eksponowanie tak wybranych książek. Cytaty z tych lektur można umieszczać w nietypowych miejscach w szkole – na lustrze w łazience, pod spodem talerzy w szkolnej stołówce czy na wieszakach w szatni.

Z ulubionych cytatów można też stworzyć **drzewo książek** na dziedzińcu szkoły czy na rynku albo choćby gałąź książek w klasie – wykonane przez uczniów i uczennice papierowe książki z cytatami, wiszące na gałęziach, zachęcają do zajrzenia do środka.

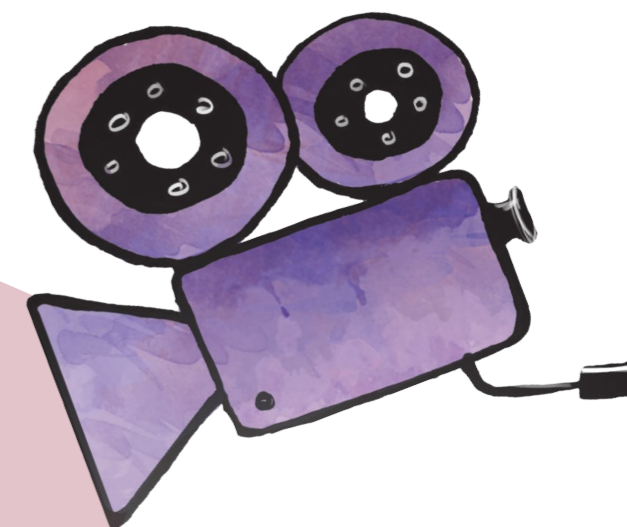

Promocja akcji. Jak nagłośnić wydarzenie?

Pamiętajcie, by swoje wydarzenie dokumentować – tekstowo, fotograficznie, filmowo. Dzięki temu Wasza akcja będzie żyła dłużej, a grono jej odbiorców i odbiorczyń znacznie się powiększy. Warto opisywać, rejestrować i umieszczać relacje w internecie również przez cały okres przygotowań, aby tworzyć atmosferę wyczekiwania na finał.

Co można i warto zrobić, by o akcji dowiedziało się jak najwięcej osób? Jak zachęcić społeczność szkolną i lokalną do licznego i aktywnego włączenia się w nią?

Zastanówcie się nad wybraną grupą docelową. Kto powinien wiedzieć o akcji i jak może z niej skorzystać? Czy będzie to cała społeczność szkolna? A może maluchy – najmłodszy mieszkańcy i mieszkanki Waszej miejscowości? **Ważne, by do tej grupy dopasować formę i język materiałów.**

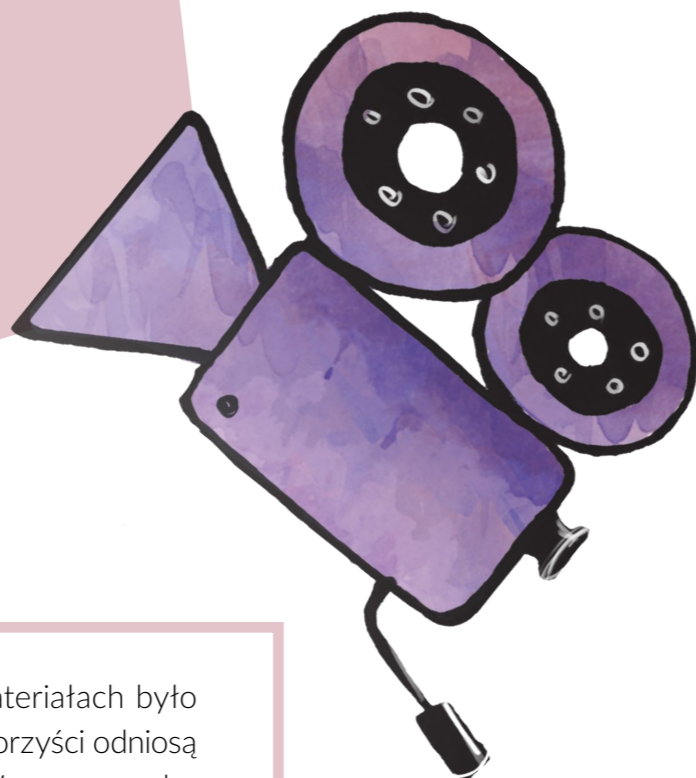

Najpopularniejsze formy promocji to:

- plakaty (rozwiązane w szkole i w ważnych punktach Waszej miejscowości)
- ulotki (np. w formie zakładki do książek, rozdawane na korytarzach szkolnych, ulicach, w urzędach czy w sklepach)
- strona internetowa
- fanpage i wydarzenie w portalach społecznościowych
- informacje w lokalnych i szkolnych mediach.

Materiały promocyjne powinny zawierać:

- nazwę akcji
- nośne, pomysłowe hasło zachęcające do udziału
- logo akcji lub obraz, zdjęcie, które ją identyfikuje
- logo instytucji, które prowadzą program PoczytajMY (Centrum Edukacji Obywatelskiej i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności)
- dokładną datę, godzinę i miejsce wydarzenia
- kontakt (adres strony, e-mail, telefon) do organizatorów, czyli do Was.

WAŻNE

Warto, by we wszelkich materiałach było wyraźnie zaznaczone, jakie korzyści odniosą uczestnicy i uczestniczki Waszego wydarzenia. Czego się dowiedzą? Z czego będą mogli skorzystać?

Każdy komunikat promocyjny powinien kończyć się zaproszeniem do aktywności, np.: „**Przyjdźcie**”, „**Dołączcie**” – oczywiście z uwzględnieniem kontekstu i odbiorcy, do jakiego się zwracamy. Pamiętajcie, by do przedstawicieli i przedstawicielek samorządów czy osób, których nie znacie bezpośrednio, zwracać się w bardziej formalny sposób.

ORGANIZATOR : CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

CEO to niezależna instytucja edukacyjna, działająca od 1994 roku. Upowszechniamy wiedzę, umiejętności i postawy kluczowe dla społeczeństwa obywatelskiego. Wprowadzamy do szkół programy, które nauczycielkom i nauczycielom pozwalają lepiej i skuteczniej uczyć, a młodym ludziom pomagają zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych. Obecnie realizujemy blisko 30 programów adresowanych do szkół, kadry pedagogicznej oraz uczniów i uczennic.

Więcej informacji: www.ceo.org.pl.

Wersja elektroniczna publikacji jest dostępna na stronie: www.poczytajmy.ceo.org.pl.

PARTNER: POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

PAFW rozpoczęła swoją działalność w 2000 roku z podwójną misją: wspierania procesu konsolidacji polskich przemian zapoczątkowanych w 1989 roku, a także dzielenia się polskim doświadczeniem z transformacji z innymi krajami postkomunistycznymi. Swoją misję Fundacja realizuje poprzez programy w trzech głównych obszarach: edukacji, rozwoju społeczności lokalnych oraz dzielenia się polskim doświadczeniem w zakresie transformacji. Od początku przedsięwzięcia te były skierowane przede wszystkim do mieszkańców wsi i małych miast. Od 2000 roku Fundacja przeznaczyła na swoją działalność programową ponad 185 mln USD, a jej fundusz wieczysty przekroczył 255 mln USD. W tym czasie, w ramach programów PAFW: sfinansowano ponad 28 tysięcy stypendiów, 13 tysięcy projektów lokalnych z udziałem setek tysięcy osób, zorganizowano szkolenia dla 70 tysięcy nauczycieli, a także dla 27 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych. Z oferty programowej Fundacji bezpośrednio skorzystało 14 tysięcy szkół, a 27 tysięcy liderów i pracowników organizacji pozarządowych oraz 9 tysięcy bibliotekarzy zostało objętych szkoleniami służącymi podnoszeniu ich kwalifikacji i kompetencji. W wizytach studyjnych do Polski uczestniczyło blisko 8,7 tysiąca osób z Ukrainy, Białorusi, Rosji, Gruzji, Mołdawii oraz innych krajów. Od 2000 roku wspólnie z Centrum Edukacji Obywatelskiej realizuje program „Szkoła Ucząca Się”, w ramach którego prowadzone są kompleksowe działania na rzecz poprawy jakości pracy szkół, w szczególności z terenów wiejskich i małych miast. Celem jest doskonalenie pracy nauczycieli i wspieranie szkół w rozwoju.

Więcej informacji: www.pafw.pl.

ISBN 978-83-65457-58-5

9788365457585